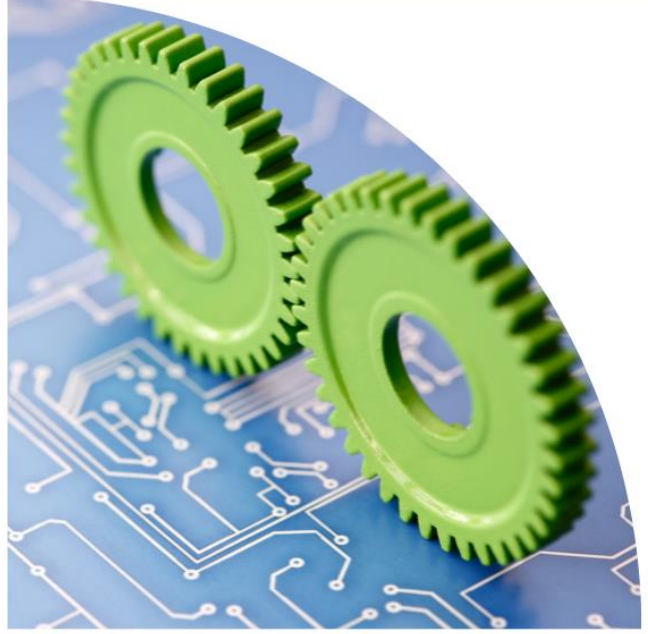

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
KALKINMA
HAMLESİ

T.C.
Güney Ege Kalkınma Ajansı
GEKA

T.C.
GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI

2026 YILI ÇALIŞMA PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	8
1. GİRİŞ.....	9
2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	10
2.1. ALTERNATİF TURİZMDE YENİ DESTİNASYONLAR SONUÇ ODAKLI PROGRAMI	10
2.1.1. Amaç	10
2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	10
2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri.....	12
2.1.4. Proje ve Faaliyetler	13
2.1.4.1. İş Birliği ve Koordinasyon.....	13
2.1.4.1.1. Alternatif Turizm Atölyeleri: Vizyon Görüşmeleri	13
2.1.4.2. Araştırma ve Analiz.....	13
2.1.4.2.1. Alternatif Turizme Yönelik Araştırma Faaliyetleri	13
2.1.4.3. Kapasite Geliştirme	14
2.1.4.3.1. Alternatif Turizme Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Çalışmaları	14
2.1.4.4. Tanıtım ve Yatırım Destek	15
2.1.4.4.1. Alternatif Turizm Destinasyonlarında Tanıtım Organizasyonları	15
2.1.4.4.2. Destinasyon Tanıtım İçerikleri	16
2.1.4.4.3. Turizm Ağlarına Katılım Çalışmaları	17
2.1.4.4.4. Alternatif Turizme Yönelik Dış Kaynaklı Fonlar	17
2.1.4.5. Ajans Destekleri.....	18
2.1.4.5.1. Alternatif Turizm Gündümlü Proje Geliştirme Faaliyetleri	18
2.1.5. Program Süresi	19
2.1.6. İzleme ve Değerlendirme	19
2.1.7. Bütçe Dağılımı	19
2.2. ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI	20
2.2.1. Amaç	20
2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	20
2.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri.....	23
2.2.4. Proje ve Faaliyetler	24
2.2.4.1. İş Birliği ve Koordinasyon.....	24
2.2.4.1.1. Kırsal Kalkınma Yönetişim Ağı.....	24
2.2.4.2. Araştırma ve Analiz.....	24
2.2.4.2.1. Yöresel Ürünlerin Katma Değerinin Artırılmasına Yönelik Analiz Çalışmaları	24
2.2.4.3. Kapasite Geliştirme	25
2.2.4.3.1. Kırsal Kalkınmaya Yönelik Kapasite Geliştirme Faaliyetleri	25
2.2.4.3.2. Yöresel Ürünlerin Markalaştırılmasına Yönelik Faaliyetler	25

2.2.4.4. Tanıtım ve Yatırım Destek	26
2.2.4.4.1. Yöresel Ürünlerin Pazar Payının Artırılmasına Yönelik Faaliyetler	26
2.2.4.4.2. Yöresel Ürünlere Yönelik Dış Kaynaklı Fon Çalışmaları.....	27
2.2.4.5. Ajans Destekleri.....	27
2.2.4.5.1. Üretici Örgütleri GÜdümlü Proje Geliştirme Faaliyetleri.....	27
2.2.4.5.2. Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi Mali Destek Programı	27
2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması	28
2.2.6. İzleme ve Değerlendirme	28
2.2.7 Bütçe Dağılımı	29
2.3. İMALAT SANAYİNDE YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM SONUÇ ODAKLI PROGRAMI	30
2.3.1. Amaç	30
2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	30
2.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri.....	32
2.3.4. Proje ve Faaliyetler	33
2.3.4.1. İş Birliği ve Koordinasyon.....	33
2.3.4.1.1. Güney Ege Sanayi Yönetişim Ağı	33
2.3.4.2. Araştırma ve Analiz.....	33
2.3.4.2.1. Sektörlerin Rekabetçiliğini Artırmaya Yönelik Analiz ve Stratejilerin Geliştirilmesi	33
2.3.4.3 Kapasite Geliştirme	35
2.3.4.3.1. İşletmelerin Rekabetçi Dönüşümüne Yönelik Eğitim Programları	35
2.3.4.4 Tanıtım ve Yatırım Destek.....	36
2.3.4.4.1.Dış Kaynaklı Fonlardan Yararlanma Kapasitesini Artırmaya Yönelik Faaliyetler	36
2.3.4.5. Ajans Destekleri.....	36
2.3.4.5.1. İmalat Sanayi İşletmelerine Yönelik Yönetim Danışmanlığı Alternatif Destek Programı	37
2.3.4.5.2. GÜdümlü Proje	37
2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması	37
2.3.6. İzleme ve Değerlendirme	37
2.3.7. Bütçe Dağılımı	38
3. KURUMSAL GELİŞİM	38
3.1. Faaliyetler	38
3.1.1. Kapasite Geliştirme	38
3.1.1.1. Hizmet İçi Eğitimler.....	38
Tablo 13: Hizmet İçi Eğitimler	38
3.1.2. Tanıtım ve Yatırım Destek	41
3.1.2.1. İletişim ve Tanıtım Çalışmaları	41
3.1.3. Diğer Proje ve Faaliyetler.....	42
3.1.3.1. İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler	42

3.1.3.2. Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları.....	42
3.1.3.3. Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri, Mamul Mal Alımları	42
3.1.3.4. Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	42
3.1.3.5. Kira, Araç, Temizlik ve Bilişim Hizmetleri Temini.....	42
3.1.3.6. Destek Hizmetleri Temini.....	43
3.1.3.7. Yönetim Kurulu Toplantı Organizasyonları	43
3.1.3.8. Görev Giderleri	43
3.1.3.9. Temsil ve Tanıtma Giderleri	43
3.2 İzleme Değerlendirme	43
3.2.1 Program Sonrası Değerlendirme Faaliyetleri	43
3.3 Bütçe Dağılımı	44
4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI	44
4.1. Amaç	44
4.2. Arka Plan	45
4.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	46
4.4. Proje ve Faaliyetler	46
4.4.1. Kapasite Geliştirme	46
4.4.1.1. Sibervatan Programı	46
4.4.1.2. Dijital İş Gücü ve Tekno-Girişimcilik Altyapısının Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler	47
4.4.2. Tanıtım ve Yatırım Destek	47
4.4.2.1. Yatırımcı Çekme Faaliyetleri ve Uluslararası İş Birlikleri	47
4.4.2.2. Yerel Kalkınma Hamlesi	49
4.4.2.3 Anadoludakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme	49
4.4.2.4 81 İl 81 Ürün Projesi	50
4.4.2.5 Kültür Yayınları	50
4.4.3 Ajans Destekleri.....	50
4.4.3.1 Teknik Destek Programları.....	50
4.4.3.2 Fizibilite Desteği Programı	51
4.4.3.3 Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) Projelerinin Yürütülmesi	51
4.4.3.4. Kadın Girişimci Destek Programı.....	51
4.4.3.5. Üreten Şehirler Programı	51
4.4.3.6. Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi (SoGreen)	51
4.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması	52
4.6. İzleme ve Değerlendirme	52
4.7 Bütçe Dağılımı	53
5.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	54
EK-A 2026 Yılı Güdümlü Proje Bilgi Formu	55

EK-B Yurtdışı Fuarlar ve Çalışma Ziyaretleri Tablosu	56
EK-C Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu	57
EK-D Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu	61
EK-E Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları Tablosu	62
EK-F Anadoludakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme	63

TABLO LİSTESİ

TABLO 1: ALTERNATİF TURİZMDE YENİ DESTİNASYONLAR SOP SONUÇ HEDEFLERİ	12
TABLO 2: ALTERNATİF TURİZMDE YENİ DESTİNASYONLAR SOP ÇIKTI HEDEFLERİ	12
TABLO 3: PROGRAM SÜRESİ VE ZAMAN PLANLAMASI	19
TABLO 4: ALTERNATİF TURİZMDE YENİ DESTİNASYONLAR SOP BÜTÇE DAĞILIMI	19
TABLO 5: ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ SOP SONUÇ HEDEFLERİ	23
TABLO 6: ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ SOP ÇIKTI HEDEFLERİ	23
TABLO 7: ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ SOP ZAMAN PLANLAMASI	28
TABLO 8: ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ SOP BÜTÇE DAĞILIMI	29
TABLO 9: İMALAT SANAYİNDE YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM SOP SONUÇ GÖSTERGELERİ	32
TABLO 10: İMALAT SANAYİNDE YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM SOP ÇIKTI GÖSTERGELERİ	33
TABLO 11: PROGRAM SÜRESİ VE ZAMAN PLANLAMASI	37
TABLO 12: İMALAT SANAYİNDE YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM SOP BÜTÇE DAĞILIMI	38
TABLO 13: HİZMET İÇİ EĞİTİMLER	38
TABLO 14. KURUMSAL GELİŞİM BÜTÇE KIRILIMI	44
TABLO 15: YEREL KALKINMA FIRSATLARI AMAÇLAR VE FAALİYETLER	45
TABLO 16: ÇIKTI HEDEFLERİ	46
TABLO 17. ANADOLUDAKİLER/YEREL ÜRÜNLERİ TİCARİLEŞTİRME TEMASINA YÖNELİK FAALİYETLER	50
TABLO 19: YEREL KALKINMA FIRSATLARI ZAMAN PLANLAMASI	52
TABLO 20. YEREL KALKINMA FIRSATLARI BÜTÇE DAĞILIMI	53

ŞEKİL LİSTESİ

ŞEKİL 1: GEKA ORGANİZASYON ŞEMASI	9
ŞEKİL 2:TURİZM SEKTÖRÜNDE İSTİHDAMIN AYLARA GÖRE DAĞILIMI	10
ŞEKİL 3:TURİZM SEKTÖRÜNDE GECELEMENİN MEKÂNSAL DAĞILIMI.....	11

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

Ar-ge: Araştırma-Geliştirme

AVM: Alıřveriř Merkezi

AVT (APO): Asya Verimlilik Teşkilatı (Asian Productivity Organization)

B2B: Business to Business

BM: Birleřmiř Milletler

CEH: Certified Ethical Hacker

CTF: Capture the Flag

GEKA: GÜney Ege Kalkınma Ajansı

GSTC: Global Sustainable Tourism Council

OSB: Organize Sanayi Bölgesi

SKDM: Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması

SOGEP: Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı

SoGreen: Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi

SOP: Sonuç Odaklı Program

TGA: Türkiye Turizmi Geliştirme ve Tanıtım Ajansı

TL: Türk Lirası

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UNESCO: Birleřmiř Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)

YDO: Yatırım Destek Ofisi

YÖREX: Yöresel Ürünler Fuarı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Güney Ege Kalkınma Ajansı 2024-2026 yılları arasında bölge planı ve sektörel stratejiler ile uyumlu olarak belirlediği, stratejik tercihlerini destekleyecek Sonuç Odaklı Programları (SOP) uygulayacaktır. Sonuç Odaklı Programlar kapsamında kaynakların stratejik alanlara kaydırılarak daha verimli ve etkin bir şekilde kullanılması öngörülmektedir. Bu kapsamda aşağıdaki 3 programın uygulanması öngörülmektedir.

Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar: Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar Sonuç Odaklı Programının amacı, Güney Ege Bölgesi'nde Alternatif Turizm (kültürel mirası kapsayarak doğal çevreyi öne çıkaran, yerel toplumun refahını destekleyen turizm) potansiyelinin harekete geçirilerek, turizm faaliyetlerinin iç kesimlere yaygınlaştırılması ve hedef ilçelerde turizm gelirlerinin artırılmasıdır.

Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi: Bu programın genel amacı, üretim odaklı kooperatiflerin ve birliklerin rekabet gücünün geliştirilerek, kırsal alanda gelir düzeyinin artırılmasıdır. Bu kapsamda üretici örgütlerinde kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi, işleme, paketlenme, depolama süreçlerinin iyileştirilmesi, markalaşma ve pazarlama kapasitesinin artırılması, verimlilik odaklı teknoloji ve dijitalleşme yatırımlarının artırılması hedeflenmektedir.

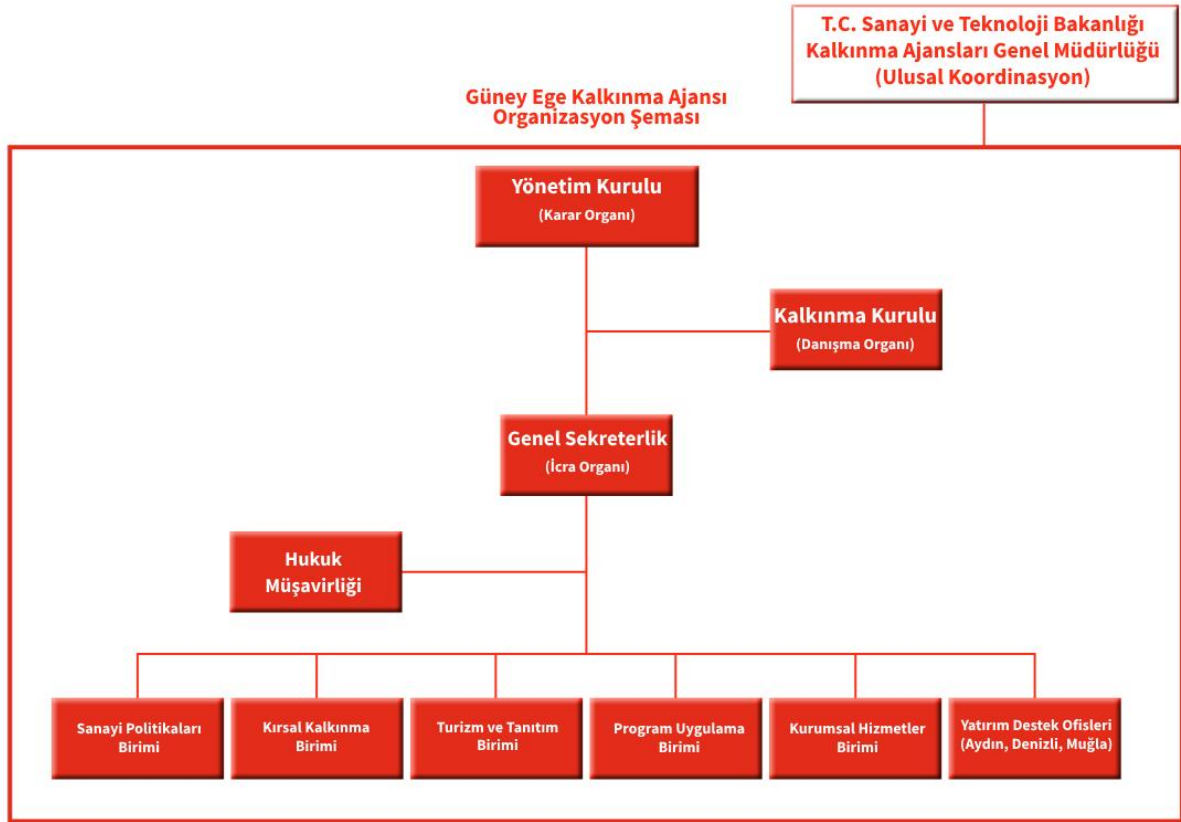
İmalat Sanayide Yeşil ve Dijital Dönüşüm: Programın amacı, bölgede dijitalleşme, verimlilik ve sürdürülebilir üretim kapasitesinin öne çıkan sektörlerde artırılmasıdır. Bu kapsamda başta Büyük Menderes Havzasında yer alan sanayi işletmeleri olmak üzere bölgedeki işletmelerin yeşil ve dijital dönüşümü hedeflenmektedir. Sanayi işletmelerinin dijital yetkinliklerinin artırılması, su, enerji ve hammadde verimliliğinin artırılması, endüstriyel kirliliğin önlenmesi programın özel amaçlarıdır.

2026 yılı Çalışma Programı yukarıda bahsedilen 3 Sonuç Odaklı Program kapsamında öngörülen program, proje ve faaliyetler ile Kurumsal Gelişim ve Yerel Kalkınma Fırsatları başlıkları altındaki faaliyetlerden oluşmaktadır.

1. GİRİŞ

25 Temmuz 2009 tarih ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş olan Güney Ege Kalkınma Ajansı, 2010 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda faaliyetlerini yürüten ajansın icra organı olan Genel Sekreterlik bünyesinde 1 genel sekreter, 27 uzman, 3 destek, 4 sürekli işçi hizmetler personeli ile birlikte toplam 35 personel bulunmaktadır. Ajansın organizasyon yapısı aşağıdaki şemada gösterilmektedir:

Şekil 1: GEKA Organizasyon Şeması

2026 Çalışma Programı, 2024-2028 TR32 Düzey 2 Bölge Planı amaç ve stratejilerine uygun olarak "Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar", "Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi", "İmalat Sanayinde Yeşil ve Dijital Dönüşüm" Sonuç Odaklı Programları ile "Yerel Kalkınma Fırsatları" ve "Kurumsal Gelişim" faaliyetlerinden oluşmaktadır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. ALTERNATİF TURİZMDE YENİ DESTİNASYONLAR SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

2.1.1. Amaç

Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar Sonuç Odaklı Programının amacı; Güney Ege Bölgesi'nde Alternatif Turizm (geleneksel kıyı turizminin dışında kalan turizm türleri) potansiyelinin harekete geçirilerek, turizm faaliyetlerinin iç kesimlere yaygınlaştırılması ve turizm gelirlerinin artırılmasıdır.

Programın Özel Amaçları:

1. Alternatif turizm faaliyetlerinin erişilebilirliği, çeşitliliği ve çekiciliğinin artırılması
2. Destinasyon yönetimi kapasitesinin güçlendirilmesi
3. Turizm öğelerinin tanıtımında dijital teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılması

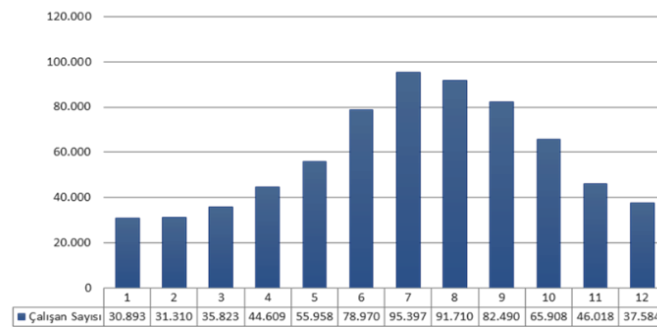
Bu kapsamda doğal zenginlik, aktivite çeşitliliği ve kültürel varlık potansiyeli bakımından zengin ilçelerin ziyaretçi ve geceleme sayılarının artırılması öngörülmektedir.

2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

2024-2028 TR32 Bölge Planı'nda "Üretim ve turizmde çok merkezli büyüyen, küresel değer zincirinin güçlü halkası Güney Ege" vizyonu ile yola çıkılmış; "Turizm Hareketliliğinin Bölge Geneline Yayılarak Artırılması" stratejik önceliği çerçevesinde "Turizmde hizmet kalitesinin artırılması" ve "Turizmde ürün ve hizmet çeşitliliğinin artırılması" hedefleri belirlenmiştir.

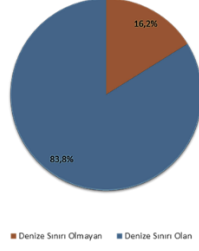
Güney Ege'nin hâlihazırda ülkenin en fazla turist çeken üç bölgesi arasında yer alması, ortalama geceleme sayısının ülke ortalamasının üstünde olması ile turizm tesisi ve yatak kapasitesi bakımından yaklaşık %16'lık ülke payı gibi unsurlar, alternatif turizm potansiyelinin değerlendirilmesi gerekliliği bakımından önemli fırsat oluşturmaktadır. Tüm bu olumlu hususların yanında, bölgede turizm sezonunun Haziran-Eylül dönemine sıkıştığı ve deniz-kum-güneş turizmi dışındaki turizm türlerinin potansiyelinin istenen düzeyde değerlendirilemediği görülmektedir (Şekil 2-3).

Şekil 2:Turizm Sektöründe İstihdamın Aylara Göre Dağılımı

Kaynak: SGK, 2022

Şekil 3:Turizm Sektöründe Gecelemenin Mekânsal Dağılımı

Kaynak: 2023yılı TÜİK verilerine göre GEKA tarafından hesaplanmıştır.

2023 yılı verilerine göre Güney Ege Bölgesi'nin toplam yatak kapasitesi 316.462 ile ülkenin toplam yatak kapasitesinin yüzde 16'sına sahiptir. Bölgede toplam 3.335 adet işletme ve basit belgeli turizm konaklama tesisi bulunmaktadır. Türkiye'deki konaklama tesislerinin yüzde 16'sı bölgede yer almaktadır. Bölgede turizm sektörünün bölgenin kıyı şeridinde yoğunlaştığı ve yaz aylarına sıkıştığı Şekil 2 ve Şekil 3'te görülmektedir. Bölge planında "Turizm Hareketliliğinin Bölge Geneline Yayılarak Artırılması" stratejik önceliği bu doğrultuda ele alınmaktadır.

Özellikle uluslararası turizm talebinin yapısındaki değişiklikler, kentlerden doğaya yöneliş, çevre konularına karşı artan ilgi, kitle turizmine bir reaksiyon olarak ve farklılık arayışı ile ortaya çıkan alternatif turizm günümüzde turizm sektörünün hızla gelişen bir alt sektörü olmuştur. Yaz aylarında kıyı şeridinde yoğunlaşan deniz-kum-güneş turizminin alternatifi olarak görülen alternatif turizm, Güney Ege Bölgesi gibi tarihi, kültürel ve doğal zenginlikleri ile öne çıkan bölgelerde turizm gelirlerinin iç kesimlere çekilmesi için önemli bir araç olarak görülmektedir.

2019 yılında tamamlanan Güney Ege Bölgesi alternatif turizm envanteri çalışması kapsamında Aydın, Denizli ve Muğla'nın ilçelerinde alternatif turizm öğelerinin alt ve üst yapı ihtiyaçları, daha fazla turist çekmesinin önündeki engeller, cazibe merkezi haline gelmesi için yapılması gerekenler belirlenmiştir. 2021 yılında yapılan "Güney Ege Ekoturizmde Yeni Destinasyonlar Hedef Pazar Analizi" çalışması ile olası pazar imkânları ve öne çıkabilecek ürünler belirlenmiştir. 2024-2028 TR32 Bölge Planı hazırlık çalışmaları kapsamında, alternatif turizm alanında çeşitli araştırma raporları hazırlanmış, çalıştaylar ve sektör paydaşları ile iş birliği içerisinde birçok faaliyet gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte mali destek programları aracılığı ile doğa turizmi, spor turizmi, kültür turizmi, medikal turizm ve diğer alternatif turizm temalarında çeşitli projeler yürütülmüş ve bölgede alternatif turizm alanlarının çekiciliği ve aktivite çeşitliliğini artırma hedefi doğrultusunda önemli düzeyde altyapı oluşturulmuştur. Tüm bu çalışmalar kapsamında bölgesel düzeyde alternatif turizm farkındalığının ve bu alandaki yatırımların artırılması sağlanmıştır.

Geçmiş dönem faaliyet ve projeleri, turizm çeşitliliğinin artırılmasına katkı sağlamıştır. Ancak bölgede turistik öğeleri, değer zincirinde yer alan ürün ve hizmetler ile bütüncül bir şekilde ele alan belli bir odak

ve tema içeren destinasyonlar ve rotalar oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda doğal zenginlik, aktivite ve kültürel varlık potansiyeli bakımından görece üstün ilçelerin rekabet edebilir alternatif turizm destinasyonları haline getirilmesi ve mevcut rotaların güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Program kapsamında hedeflenen sonuç ve çıktılar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar SOP Sonuç Hedefleri

#	Gösterge Adı	Birim	Hedef	İlgili Özel Amaç(lar)
1	İlçelerdeki tesislerde geceleme sayısında artış ¹	%	20	1,2,3
2	İlçelerdeki ören yerlerinde ziyaretçi artışı ²	%	20	1,2,3
3	İlçelerde turizme yönelik tesis sayısında artış ³	%	20	1,2,3

¹ (2025-2026) döneminde turizm işletme ve belediye belgeli konaklama tesislerinde geceleme sayısının (2022-2023) dönemine göre artış oranı (%)

² (2025-2026) döneminde ören yerlerindeki ziyaretçi sayısının (2022-2023) dönemine göre artış oranı (%)

³ 2026 yılı Aralık Ayındaki tesis sayısının 2023 yılı Aralık Ayındaki tesis sayısına göre artış oranı (%)

Tablo 2: Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar SOP Çıktı Hedefleri

Çıktı Göstergesi	SOP Hedefi	2026 Hedef	Tamamlanma Dönemi
Gerçekleştirilen proje atölyesi sayısı (Turizm Vizyon Görüşmeleri)	12	3	2026
Turizm ağlarına katılım için gerçekleştirilen iş birliği sayısı	3	2	2026
Yayımlanan turizm rotaları raporu	6	2	2026
Alternatif turizm alanında gerçekleştirilen eğitim sayısı	12	-	2025
Alternatif turizm alanında gerçekleştirilen eğitimlere katılımcı sayısı	150	-	2025
Alternatif turizm alanında danışmanlık verilen işletme/kurum sayısı	9	3	2026
Gerçekleştirilen tanıtım organizasyonu sayısı	15	5	2026
Tanıtım organizasyonlarına katılım sağlayan kişi sayısı	1000	250	2026
Dijital tanıtım materyali oluşturulan rota ve destinasyon sayısı	18	4	2026
Alternatif turizm alanında dış kaynaklı fonlara yönelik hazırlanan proje sayısı	2	1	2026
Alternatif turizmde yeni destinasyonlar kapsamında gerçekleştirilen güdümlü proje sayısı için ödeme sayısı	3	2	2026

2.1.4. Proje ve Faaliyetler

2.1.4.1. İş Birliği ve Koordinasyon

2.1.4.1.1. Alternatif Turizm Atölyeleri: Vizyon Görüşmeleri

Güney Ege Bölgesi'nde turizm faaliyetleri ağırlıklı olarak kıyı kesimlerinde yoğunlaşmakta olup, son yıllarda alternatif turizm olanakları da artış göstermektedir. Özellikle bölgenin iç kesimlerinde gelişen turizm hareketinin doğru yönlendirilmesi ve ilgili paydaşlar arasında etkin iş birliğinin sağlanması önem arz etmektedir. 2025 yılında, alternatif turizm potansiyeli olan destinasyonlarda paydaşlarla fikir alışverişi yapmak, iş birliği kanallarını güçlendirmek ve bölgenin turizm çeşitliliğine katkı sağlayacak öneriler geliştirmek amacıyla 46 adet Alternatif Turizm Atölyesi gerçekleştirilmiştir. 2026 yılında ise, bu deneyimlerden elde edilen çıktılar geliştirilmesi ve stratejik bir yol haritası oluşturulması amacıyla farklı destinasyonlarda "Alternatif Turizm Vizyon Görüşmeleri" düzenlenecektir.

Bu görüşmeler ile:

- Bölgenin turizm çeşitliliğine katkı sağlayabilecek somut fikirlerin paylaşılması,
- Paydaşlar arasında iletişim ve iş birliği kanallarının güçlendirilmesi,
- Destinasyonların mevcut durum ve ihtiyaçlarının değerlendirilmesi,
- Alternatif turizm alanında uygulanabilir yol haritalarının oluşturulmasına yönelik görüş ve önerilerin kayıt altına alınması amaçlanmaktadır.

Görüşmelerin içeriği, her destinasyonun özgün koşulları ve paydaş katkıları doğrultusunda şekillenecek olup; faaliyetler yerel yönetimler, ilgili kamu kurumları, sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve akademik paydaşların katılımıyla yürütülecektir.

Bu faaliyet kapsamında 250.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.1.4.2. Araştırma ve Analiz

2.1.4.2.1. Alternatif Turizme Yönelik Araştırma Faaliyetleri

Alternatif Turizm Rotalarının Geliştirilmesi

Ajans çalışmaları kapsamında, Güney Ege Bölgesi'nde başta bisiklet ve yürüyüş yolları olmak üzere birçok rota oluşturulmuştur. Bu rotalar, bölgenin zengin turizm olanaklarının değerlendirilmesi açısından önemli turizm ürünleri olarak görülmektedir. Alternatif turizm olanaklarını geliştirmek amacıyla, mevcut rotaların etkinlik ve tanıtım faaliyetlerinin yapılmasının yanı sıra yeni rota çalışmaları da sürdürülecektir.

Yeni rota çalışmalarında, bölgenin öne çıkarılabilecek temaları çerçevesinde araştırmalar yapılacak; zeytin rotası, incir rotası gibi gastronomi odaklı rotaların yanı sıra, spor ve kültür eksenli güzergâhların geliştirilmesi planlanacaktır.

Spor Turizmi Rotaları: Bisiklet, trekking, koşu ve dağcılık gibi spor turizmi etkinliklerine ev sahipliği yapabilecek güzergâhların belirlenmesi ve bu rotaların ulusal ve uluslararası etkinliklere uygun şekilde planlanması amaçlanmaktadır.

Kültür Rotaları: Güney Ege Bölgesi, antik kentleri ve kültürel değerleri açısından zengin bir mirasa sahiptir. Bu değerler tek bir destinasyon üzerinden paket olarak değerlendirilebilir niteliktedir. Bu anlamda rotanın geliştirilmesi için ihtiyaçların belirleneceği bir çalışma yapılması planlanmaktadır. 2025 yılında gerçekleştirilen proje atölyeleri, bölgenin farklı destinasyonlarında rota geliştirme fikirlerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu fikirler, ilgili kurum ve kuruluşların başvuruları ile Teknik Destek Programı kapsamına taşınmış; rota planlama ve geliştirme konularında kurumsal kapasitenin artırılmasına katkı sağlanmıştır. 2026 yılında, bu süreçte elde edilen çıktılar olgunlaştırılarak sahaya uygulanmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir. Ajans, rotaların planlanması, geliştirilmesi, tanıtımı ve etkin kullanımına yönelik faaliyetlerde yerel yönetimler, ilgili kamu kurumları, turizm sektörü temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve akademik paydaşlarla iş birliği içinde çalışacaktır.

Turistik Tesislerin Sürdürülebilir Turizme Adaptasyonu

2025 yılı Asya Verimlilik Teşkilatı (AVT) tarafından desteklenen “Sustainable Tourism Workshop” kapsamında Türkiye’de 2030 yılına kadar tamamlanması gereken otellere yönelik sertifikasyon süreci hakkında kalkınma ajanslarından ve Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğümüzden uzmanlarca eğitim alınmıştır. Sürdürülebilir turizm konusunda farklı alanlarda sertifikasyon süreçleri de devam edecektir. Bu anlamda bölgedeki mevcut durumun tespitine yönelik incelemeler yapılması ve tesislerin ihtiyaçlarının belirlenmesi planlanmaktadır. Bu incelemelerin sonuçları doğrultusunda, ileride gerçekleştirilebilecek faaliyetlerin (eğitim, toplantı, b2b etkinlik vb.) belirlenmesi hedeflenmektedir.

Bu faaliyetler için 2.500.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.1.4.3. Kapasite Geliştirme

2.1.4.3.1. Alternatif Turizme Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Çalışmaları

Bölgedeki turizm paydaşlarının kurumsal ve bireysel kapasitelerini geliştirmek, turizm tanıtımı ve pazarlamasında etkinliği artırmak amacıyla Ajans tarafından geçmiş dönemlerde çeşitli eğitim ve danışmanlık faaliyetleri yürütülmüştür. 2025 yılında, özellikle iletişim, sosyal medya yönetimi konularında eğitim programları düzenlenmiş; bu programlar aracılığıyla katılımcıların içerik üretimi, marka konumlandırma ve çevrim içi etkileşim alanlarında bilgi ve becerilerinin gelişmesine katkı sağlanmıştır.

2026 yılında Sürdürülebilir Turizm konusunda AVT, GSTC ve TGA ile ortak çalışmalara devam edilecektir. Bu kapsamda sürdürülebilir turizm farkındalığının yaygınlaşması amacıyla konaklama tesisi çalışanlarına yönelik online bir eğitim modülü tasarlanması hedeflenmektedir. Ayrıca sürdürülebilirlik

anlayışının benimsenmesi amacıyla eğitim, tecrübe paylaşımı ve/veya iyi uygulama örneklerinin tanıtımına yönelik danışmanlık gibi faaliyetler organize edilmesi planlanmaktadır. Ayrıca AVT, GSTC ve TGA ortaklığında daha kapsamlı eğitimler verilmesi için girişimlerde bulunulacaktır.

Ayrıca bölgenin ihtiyacı olan yerel turizm ürünlerinin (gastronomi, trekking rotaları vb.) daha etkin bir şekilde kullanılmasına yönelik tanıtım eğitimleri ve belirlenmiş rotalar ve destinasyonlar üzerinde talep doğrultusunda ev pansiyonculuğu, misafir iletişimi, sosyal medya kullanımı gibi eğitimler verilecektir.

Bu faaliyet için 2.000.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.1.4.4. Tanıtım ve Yatırım Destek

2.1.4.4.1. Alternatif Turizm Destinasyonlarında Tanıtım Organizasyonları

2024–2028 TR32 Bölge Planı'nın "Turizm Hareketliliğinin Bölge Geneline Yayılarak Artırılması" stratejik önceliği kapsamında, bölgenin turizm olanaklarının yenilikçi yöntemlerle tanıtımına yönelik tedbirler belirlenmiştir. Bu doğrultuda, alternatif turizm öğelerini öne çıkaran ve turizmin dört mevsime yayılmasına katkı sağlayacak tanıtım organizasyonları, yerel kurum ve kuruluşlar, bakanlıklar ve ilgili paydaşlarla iş birliği içinde, belirli bir takvim dâhilinde hayata geçirilmektedir.

2023–2025 döneminde, sağlık turizmi, spor turizmi, kültür turizmi, gastronomi, doğa sporları ve özel temalı etkinlikler gibi farklı alanlarda ulusal ve uluslararası katılımcıların (basın, içerik üreticiler, turizm profesyonelleri vb.) davet edildiği organizasyonlar gerçekleştirilmiş; destinasyonların bilinirliğinin artırılması, organizasyon yapabilme kapasitesinin güçlendirilmesi ve farklı pazarlarda görünürlüğün sağlanması yönünde önemli deneyimler kazanılmıştır. Bu süreçte, diğer kalkınma ajansları ile gerçekleştirilen ortak tanıtım çalışmaları ve eşleştirme faaliyetleri de bölgesel iş birliğine katkı sağlamıştır.

2026 yılında, bu deneyimlerden elde edilen çıktılar ve devam eden çalışmalar doğrultusunda, çeşitli destinasyonlarda tanıtım organizasyonları düzenlenecektir. Bu kapsamda:

Mevcut veya yeni rota tanıtımları: Önceki yıllarda belirlenmiş turizm rotaları ile 2025–2026 döneminde yürütülecek rota geliştirme çalışmalarından seçilecek güzergâhların tanıtımına yönelik etkinlikler yapılacaktır. Bu tanıtım çalışmaları özellikle bisiklet ve yürüyüş rotaları odaklı yapılacaktır. Yapılan tanıtım çalışmalarında önceden ajans tarafından desteklenmiş çalışmalar olması önceliklidir.

Örneğin Muğla'nın Fethiye ve Seydikemer ilçelerinin bisiklet turizmi için hazırladığı 'Antik Pedal' projesi Güney Ege Kalkınma Ajansı tarafından destek alarak hayata geçirilmiştir. Proje 9. Akdeniz Belediyecilik Proje Yarışmasında Dr. Burhanettin Onat Anı Ödülü kapsamında Jüri Özel Ödülüne layık görülmüştür. Projenin sürdürülebilirliği için fam trip vb. tanıtım faaliyetlerinin harekete geçirilmesi planlanacaktır.

Vizyon görüşmeleri sonrası tanıtımlar: Önceki yıllarda, paydaşlarla gerçekleştirilen görüşmeler ve alternatif turizm fırsatları göz önünde bulundurularak “Dalış Turizmi Forumu” ve “Sağlık Turizmi Çalıştay” gibi faaliyetler hayata geçirilmiştir. Bölgenin güncel ihtiyaçları ve gündemi doğrultusunda organize edilen etkinliklerin ajansın hem öncü niteliğine uygun ve verimli olduğu gözlemlenmiştir. 2026 yılında gerçekleştirilecek alternatif turizm vizyon görüşmeleri sonucunda da öne çıkan destinasyon veya temalara yönelik tanıtım faaliyetleri planlanacağı öngörülmektedir.

Proje bazlı tanıtımlar: Alternatif turizm başlığı altında desteklenen ve desteklenecek projelerin proje alanları ve faaliyetlerinin tanıtımına yönelik organizasyonlar gerçekleştirilecektir. Örneğin Ajansımızın başarıyla tamamlanan projeleri arasındaki Beyağaç’ın Topuklu Yaylası’nın astrooturizme kazandırılması amacıyla yerel paydaşlarla iş birliği içinde tanıtım etkinliği düzenlenmesi planlanmaktadır. Bir diğer örnek olarak Muğla Ticaret ve Sanayi Odası’nın başvuru sahibi olduğu “Karia Yolu” projesinin bir parçası olan Beçin Kalesi’ne dikkat çekilmesi ve tanıtılması amacıyla bir etkinlik organize edilmesidir.

Ortak tanıtım etkinlikleri: Turizm odaklı çalışan diğer kalkınma ajansları ile ortak tanıtım organizasyonları planlanarak bölgesel pazarlama sinerjisi artırılabilecektir.

Tanıtım organizasyonlarının formatı, destinasyonun özellikleri ve hedef kitlesine göre belirlenecek olup; deneyim odaklı tanıtım turları, basın gezileri, tematik etkinlikler, sosyal medya kampanyaları gibi farklı yöntemler kullanılabilir. Etkinlikler, yerel yönetimler, sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve ilgili kurumlarla iş birliği içinde yürütülecektir.

Bu faaliyet kapsamında 4.000.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.1.4.4.2. Destinasyon Tanıtım İçerikleri

Bölgenin alternatif turizm öğeleri ve aktivitelerinin görünürlüğünü artırmak amacıyla dijital tanıtım faaliyetlerine devam edilecektir. Bu kapsamda, destinasyonların öne çıkan doğal, kültürel ve tematik değerlerini yansıtan dijital doküman, fotoğraf ve video materyalleri hazırlanacak; sosyal medya erişilebilirliğinin güçlendirilmesi ve guneyegeturkiye.com tanıtım portalının etkin kullanımı için gerekli güncelleme, bakım ve yönetim süreçleri sürdürülecektir.

2025 yılında, Aydın’daki antik kentlere yönelik tanıtım videolarına beş dilde çeviri ve altyazı hizmeti sağlanarak uluslararası erişim güçlendirilmiştir. Benzer şekilde, 2026 yılında da bölge turizminin tanıtımına katkı sağlayacak tematik dijital içerikler hazırlanacak ve bunlar sosyal medya platformları ile tanıtım portalında değerlendirilecektir.

Hazırlanacak içeriklerin uluslararası platformlarda görünürlüğünün artırılması amacıyla farklı mecralarda yayınlanması, hedef pazarlara uygun dil seçeneklerinin eklenmesi, altyazı ve dublaj hizmetlerinden yararlanılması gibi yöntemler de değerlendirilebilecektir.

Bu çalışmalar, yerel yönetimler, turizm sektörü temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve ilgili kurumlarla iş birliği içinde yürütülecek; bölgenin alternatif turizm potansiyelinin dijital ortamda güçlü ve sürdürülebilir şekilde tanıtılması hedeflenecektir.

Bu kapsamda 2.000.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.1.4.4.3. Turizm Ağlarına Katılım Çalışmaları

Ajans, bölgenin turizm alanındaki ulusal ve uluslararası görünürlüğünü artırmak amacıyla farklı tematik ağ ve platformlarda yer almakta, ilgili süreçlere katkı sunmaktadır. Bu kapsamda; Denizli Traverten Jeoparkı, BM Turizm Köyü, Buldan Cittaslow, Yeryüzü Pazarı, Priene Antik Kenti Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu, Beyağaç Topuklu Yaylası Karanlık Gökyüzü Parkı, Yaratıcı Şehirler gibi girişimlerin koordinasyon ve yönlendirme çalışmalarında aktif olarak bulunmaktadır.

2023 yılından bu yana süren Karanlık Gökyüzü Parkı çalışmaları, bölgenin doğa turizmi potansiyelini ön plana çıkarmaktadır. Bu süreçte sponsorluk görüşmeleri, lobi faaliyetleri ve teknik hazırlıklar yapılmış; 2025 yılında Topuklu Yaylası'nın Karanlık Gökyüzü Parkı tescilinin alınması hedefi doğrultusunda çalışmalar sürdürülmüştür.

2026 yılında, Ajans'ın turizm ağlarına katılım çalışmaları kapsamında şu adımlar öngörülmektedir:

- UNESCO Jeopark, UNESCO Dünya Kültür Mirası (ör. Didim Milet), Slow Food, Karanlık Gökyüzü Parkı, Yaratıcı Şehirler gibi uluslararası unvan ve ağlara başvuru süreçlerinde ilgili kurumlara teknik yönlendirme sağlamak. Bu unvanlara başvuru yapacak ekiplerle, halihazırda bu unvanı kazanmış bölgelerde görev yapan ekipleri bir araya getirerek tecrübe paylaşım toplantıları düzenlemek,
- Ulusal ve uluslararası iyi uygulama örneklerini yerinde incelemek ve bölgeye uyarlanabilecek modelleri belirlemek,
- Tanıtım ve görünürlük faaliyetleriyle bu unvanların bölge turizmine sağlayacağı katma değeri artırmak.

Bu çalışmalar, yerel yönetimler, ilgili bakanlıklar, sektör temsilcileri ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde yürütülecektir. Faaliyetlerin temel amacı, bölgenin uluslararası tanınırlığını güçlendirmek, markalaşma sürecini desteklemek ve turizm potansiyelinin sürdürülebilir şekilde geliştirilmesine katkı sunmaktır.

Bu faaliyetler için 150.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.1.4.4.4. Alternatif Turizme Yönelik Dış Kaynaklı Fonlar

Bölgede yaygın olan geleneksel turizm modellerinin yanı sıra yerel ve kültürel unsurları öne çıkaran alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi, turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi açısından önem

taşımaktadır. Bu doğrultuda, 2026 yılında alternatif turizmi destekleyecek dış finansman kaynaklarının daha etkin kullanılması hedeflenmektedir.

Avrupa Birliği ve uluslararası programların yanı sıra ulusal düzeyde fon sağlayan mekanizmalar da düzenli olarak takip edilecektir. 2026 yılı içerisinde yayınlanabilecek çağrılar doğrultusunda, bölgenin alternatif turizm potansiyelini geliştirecek proje fikirleri oluşturulacak ve uygun başvurular hazırlanacaktır.

Planlanan çalışmalar kapsamında:

- Potansiyel proje konularının belirlenmesi için bölgesel paydaşlarla odak toplantıları yapılması,
- Alternatif turizm temalı ulusal ve uluslararası proje çağrılarının düzenli izlenmesi ve ilgililere duyurulması,
- Çağrılara uygun proje konsorsiyumlarının oluşturulmasına destek verilmesi,
- Proje yazımı ve başvuru süreçlerinde teknik destek ve yönlendirme sağlanması,
- İhtiyaç duyulması halinde proje tasarımı veya başvuru dosyalarının hazırlanması için danışmanlık hizmeti alınması öngörülmektedir.

Bu faaliyetler, bölgedeki turizm paydaşlarının dış kaynaklı fonlara erişimini kolaylaştırarak; destinasyonların altyapı, tanıtım, dijitalleşme, sürdürülebilirlik ve insan kaynağı kapasitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Bu kapsamda 200.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.1.4.5. Ajans Destekleri

2.1.4.5.1. Alternatif Turizm GÜdümlü Proje Geliştirme Faaliyetleri

Sonuç odaklı programın amaçlarına hizmet edecek şekilde; bölgenin doğal ve kültürel öğelerinin erişilebilirliğinin artırılması, destinasyon ve rotaların ön plana çıkarılması, alternatif turizm altyapısının güçlendirilmesi, ulaşım ve yönlendirme unsurlarının iyileştirilmesi, ziyaretçi deneyimini artıracak mekânsal düzenlemelerin yapılması ve dijital tanıtım altyapısının desteklenmesi gibi konularda güdümlü projelerin geliştirilmesi gerek görülmektedir. Halihazırda geliştirme aşamasında olan çalışmaların 2026 yılında başlanacağı öngörülmektedir. Ayrıca gerek görüldüğü takdirde güdümlü projelerin geliştirilmesine yönelik fizibilite de yaptırılması söz konusu olacaktır.

Faaliyet kapsamında 87.900.859,10 TL bütçe öngörülmüştür.

2.1.5. Program Süresi

Tablo 3: Program Süresi ve Zaman Planlaması

Faaliyetler	2024	2025	2026
Alternatif Turizm Atölyeleri: Vizyon Görüşmeleri			
Turizm Ağlarına Katılım Çalışmaları			
Alternatif Turizm Rotalarının Geliştirilmesi			
Alternatif Turizme Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Çalışmaları			
Alternatif Turizm Destinasyonlarında Tanıtım Organizasyonları			
Destinasyonlara Yönelik Dijital Tanıtım Faaliyetleri			
Alternatif Turizme Yönelik Dış Kaynaklı Fonlar			

2.1.6. İzleme ve Değerlendirme

SOP kapsamında yer alan faaliyetlere ilişkin 3 ayda bir genel sekreter başkanlığında birim başkanları ve program koordinatörleri toplantısı gerçekleştirilecektir. Toplantı öncesinde çalışma programında yer alan faaliyetlerden sorumlu birimler ilerlemelere ilişkin raporlarını sunacaklardır. Program izleme ve değerlendirme çalışmalarındaki tüm çıktılar bir sonraki programlama aşamalarına veri sağlayacak, ölçülebilir ve karşılaştırılabilir nitelikte hazırlanacaktır. İzleme ve değerlendirmeye ilişkin detaylar SOP yönetim planında yer alacaktır.

2.1.7. Bütçe Dağılımı

Tablo 4. Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar SOP Bütçe Dağılımı

Başlık	Faaliyet	2026 Yılı Bütçesi
İş Birliği ve Koordinasyon	Alternatif Turizm Atölyeleri: Vizyon Görüşmeleri	250.000
Araştırma ve Analiz	Alternatif Turizme Yönelik Araştırma Faaliyetleri	2.500.000
Kapasite Geliştirme	Alternatif Turizme Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Çalışmaları	2.000.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Alternatif Turizm Destinasyonlarında Tanıtım Organizasyonları	4.000.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Destinasyon Tanıtım İçerikleri	2.000.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Turizm Ağlarına Katılım Çalışmaları	150.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Alternatif Turizme Yönelik Dış Kaynaklı Fonlar	200.000
Ajans Destekleri	Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar GÜdümlü Projesi	87.900.859,10
	TOPLAM	99.000.859,10

2.2. ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

2.2.1. Amaç

Programın genel amacı, üretim odaklı kooperatiflerin ve birliklerin rekabet gücünün geliştirilerek kırsal alanda gelir düzeyinin artırılmasıdır.

Programın Özel Amaçları

1. Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi
2. İşleme, paketleme, depolama süreçlerinin iyileştirilmesi
3. Markalaşma ve pazarlama kapasitesinin artırılması
4. Verimlilik odaklı teknoloji ve dijitalleşme yatırımlarının artırılması

2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Ülkemizdeki az gelişmiş yörelerin sürdürülebilir kalkınması, gelir dağılımındaki adaletin sağlanması gibi sorunların iyi organize olmuş, etkin işleyen bir kooperatifçilik mekanizması ile çözüme ulaşabileceği öngörülmektedir. Etkin işleyen bir kooperatifçilik ile kırsal bölgede yaşayan nüfusun geliri, istihdamı ve yaşam standardı artacak, dolayısıyla verimli çalışan kooperatifler bir yönüyle kırsal kesimden kentlere olan kontrolsüz göçün önünde bariyer görevi görecektir. Bu bağlamda On Birinci Kalkınma Planı'nda da ortak iş yapma kültürüne, sermaye birikimine ve gelir dağılımına olumlu katkıları açısından önem taşıyan kooperatifçiliğin geliştirilmesi ihtiyacı bulunduğu belirtilmektedir. Ayrıca plan döneminde bireylerin ve küçük işletmelerin ekonomik ve sosyal refaha katkılarını artırmak üzere kooperatifleşme faaliyetlerinin özendirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Ülkemizde kooperatifçiliğin yoğun olarak yapıldığı bölgelerden birisi olan TR32 Bölgesi'nde kooperatiflerin üretim, pazarlama, finansman ve yönetim süreçlerinde sıkıntılar yaşandığı gözlenmektedir. TR32 Düzey 2 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı'nda Üretici örgütlerinde dijital yetkinliklerin artırılması, Üretim odaklı kooperatiflerin üniversite, araştırma merkezi ve kamu kurumları ile ortak çalışmalar yürütülmesinin teşvik edilmesi, Küçük ölçekli tarımsal işletmelerin ve kadın girişimcilerin kooperatifleşmek suretiyle ölçek ekonomisinden yararlanmasının sağlanması ve Üretici örgütleri arasında ortaklık ve iş birliklerinin teşvik edilmesi tedbirleri yer almaktadır.

Ajansımız kooperatiflerin mevcut durumunun derinlemesine analizi, rekabet potansiyeli ve gelişme yönünün değerlendirilmesine yönelik olarak "Güney Ege Bölgesi'nde Üretim Odaklı Kooperatiflerin Mevcut Durumu ve Gelişme Stratejileri" çalışmasını hazırlamıştır. Tarımsal kalkınma kooperatifleri, su ürünleri kooperatifleri, küçük sanayi sitesi yapı kooperatifleri, küçük sanat kooperatifleri, üretim pazarlama kooperatifleri ve kadın girişimi işletme kooperatifleri çalışmanın kapsamını oluşturmuştur. Bölgemizdeki üretim odaklı kooperatiflerin yaklaşık %80'ini tarımsal kalkınma kooperatifleri oluştururken, %8'ini su ürünleri kooperatifleri oluşturmaktadır. Bölgede üretim odaklı faaliyet gösteren

ve 590 kooperatif içinden tabakalı örnekleme yaklaşımına göre 159 kooperatif yöneticisiyle görüşme olanağı bulunmuştur.

Türkiye’de, il/ilçe düzeyinde kooperatiflere yönelik gerçekleştirilen örnek bir mevcut durum analizi ve strateji çalışması niteliğinde olan çalışma, geniş kapsamlı bir anket uygulamasının yanı sıra kooperatif yöneticileri ile yapılan yüz yüze görüşmelerin sonuçlarını da içermektedir. Yapılan çalışma sonucunda bölgemizdeki kooperatiflerin, programın müdahale alanlarını oluşturacak aşağıdaki başlıklar altında sorunlarla karşılaştığı gözlenmiştir:

Yönetim ve Organizasyon Kapasitesi

- Tam zamanlı profesyonel çalışan oranının azlığı,
- Yönetim ve çalışanlar için alınan eğitimlerin azlığı,
- İş tanımları, iş planlarına ilişkin dokümantasyon eksikliği,
- Denetim mekanizmasının etkin çalışmaması

Güney Ege Bölgesi’nde Üretim Odaklı Kooperatiflerin Mevcut Durum Analizi ve Gelişme Stratejileri çalışması çıktılarına göre kooperatiflerin yaklaşık %73’ünde organizasyon ya da yönetim şeması bulunmazken yaklaşık %80’inde ise iş tanımları ve planlarına ilişkin dokümantasyonun bulunmadığı dikkat çekmektedir. Bu durum kooperatiflerin yönetim ve organizasyonundaki etkinlik sorununa işaret etmektedir. Bölgemizdeki üretim odaklı kooperatiflerin yöneticilerinin eğitim düzeyi incelendiğinde kooperatif başkanlarının %48,4’ünün ilkokul mezunu, %6,9’unun ise lisans mezunu olduğu görülmektedir. Aynı zamanda “son 3 yıl içerisinde yönetim ve çalışanlar için eğitim alan” kooperatifler, görüşülen kooperatiflerin yalnızca %34’ünü oluşturmaktadır.

Üretim Süreçleri:

- Soğuk hava ve depolama imkânlarının yetersizliği,
- Üretim yöntemi ve teknolojileri konusunda güncel bilgileri takip edememe,
- Üretimde yeni yöntemler kullanılamaması,
- Ürünleri işlenmiş ürüne dönüştürememe

Güney Ege Bölgesi’nde Üretim Odaklı Kooperatiflerin Mevcut Durum Analizi ve Gelişme Stratejileri çalışması çıktılarına göre görüşülen kooperatifler içerisinde Muğla’da bulunan kooperatiflerin yaklaşık olarak %9’u ve Aydın’da bulunan kooperatiflerin yaklaşık olarak %7’si ürünlerini işlenmiş ürüne dönüştürmektedir. Denizli’de bulunan kooperatiflerin %53’ü, Muğla’da bulunan kooperatiflerin %39’u ve Aydın’da bulunan kooperatiflerin %14’ü üretimlerini işlenmiş ürüne dönüştürmeyi planlamaktadır. Çalışma kapsamındaki kooperatiflerin %9,4’ ü diğer kooperatiflere göre üretimde farklı bir yöntem kullandıklarını belirtmektedir.

Pazarlama Süreçleri:

- Pazarlama faaliyetlerinde kullanılan araçların yetersizliği,
- Dağıtım kanallarında komisyonculara bağımlılık,
- İhracat yapamama, marka ve coğrafi işaret eksikliği

Bölgemizde, ürünlerini işlenmiş ürüne dönüştüren kooperatiflerin %80'i ürünlerin satışını doğrudan tüketiciye yapmaktadır. Ürünlerini işlenmiş ürüne dönüştürmeyen kooperatiflerin ise %15,7'si satışını doğrudan tüketiciye yapmaktadır. Ürünlerinin satışını toptancıya yapan kooperatiflerin %63'ü ürünlerin satışından kaynaklanan tahsilat sorunu yaşamaktadır. Yapılan saha çalışması verilerine göre TR32 Bölgesi'nde faaliyet sürdüren kooperatiflerin %1,4'ü ihracat yaptığını belirtmiştir.

Finansal Kapasite:

- Kredi/teşvik/hibe mekanizmalarından yararlanamama,
- Mevcut sermaye yetersizliği, banka kredilerinden yararlanamama,
- Tahsilat sorunları

Görüşme yapılan kooperatiflerin sadece %37'si devletin teşvik, kredi ya da hibe desteklerinden yararlanmıştır. Kooperatiflerin çoğunluğu finansman ihtiyacı için öz kaynaklarını kullanmakta, ikinci olarak da kamu bankalarını tercih etmektedirler. Görüşülen kooperatiflerin %21'i mevcut sermayelerini yeterli bulurken, %79'u sermayelerini yeterli bulmamaktadır. Görüşme yapılan kooperatiflerden sadece %17'si son 3 yılda banka kredisi kullanmıştır ve çoğunlukla kamu bankaları tercih edilmiştir. Kooperatiflerin yaklaşık %30'u ürünlerinin satışından kaynaklanan tahsilat sorunu yaşamaktadır. Bu doğrultuda; üretici örgütlerinde ortaya çıkan sorunlar ve bu sorunlara yönelik müdahale alanları doğrultusunda "Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi" Sonuç Odaklı Programı tasarlanmıştır.

SOP kapsamında en önemli risk, üretim odaklı kooperatif ve birliklerin kurumsal kapasitesinin zayıf olmasıdır. Bu doğrultuda Ajans tarafından verilecek eğitim ve danışmanlıklarla, üst birlikler ve çatı kuruluşların katkı ve yönlendirmeleriyle risklerin bertaraf edilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda 2021-2023 yıllarını kapsayan "Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi" sonuç odaklı programı kapsamında 2020 Yılında Kooperatif ve Birliklerin Güçlendirilmesi Mali Destek Programı ile 32 projeye 13 milyon TL destek sağlanmıştır. Ayrıca bölgedeki üretici örgütlerine yönelik 128 kooperatife kapasite geliştirme eğitimleri hizmeti sunulmuştur. 225 kooperatif üyesine kooperatiflere yönelik devlet destekleri ile ilgili bilgilendirme gerçekleştirilmiştir. 40 kooperatif üyesine yönelik iyi uygulamaların tanıtımı kapsamında teknik gezi düzenlenmiştir. 9 kooperatife ulusal pazara erişim sağlanması amacıyla çalışma yürütülmüştür. 11 kooperatifin YÖREX Fuarı'na katılımı desteklenmiştir. 4 kooperatife yönetim danışmanlığı programı kapsamında mentörlük hizmeti sunulmuştur. Son olarak güdümlü proje desteği kapsamında Apiterapik Ürünleri İşleme Merkezi, Aydın ve İzmir illerinde Bulunan Pamuk Üreticilerine

Yönelik Lisanslı Depo Kurulumu GÜdümlü Projeleri yürütölmüş olup, Yerelde Kırsal Kalkınma Modeli: Muğla güdümlü projesi yürütölmektedir.

2.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 5: Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP Sonuç Hedefleri

#	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	Birimi	Hedef	Kaynak
1	Üretim süreçlerine işleme ve paketleme sürecini ekleyen kooperatif/birlik sayısı	Adet	50	GEKA Faaliyet Raporu
2	İşleme ve paketleme süreçlerini iyileştiren kooperatif/birlik sayısı	Adet	20	GEKA Faaliyet Raporu
3	E-ticaret platformlarında satışa başlayan kooperatif/birlik sayısı	Adet	30	GEKA Faaliyet Raporu
4	Program döneminde dijitalleşme yatırımı yapan kooperatif sayısı	Adet	3	GEKA Faaliyet Raporu

Tablo 6: Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP Çıktı Hedefleri

Çıktı Göstergesi	Birim	Planlanan Hedef	2026 Hedef	Planlanan Tamamlanma Dönemi
Gerçekleştirilen kırsal kalkınma toplantı sayısı	Adet	6	3	2026
Yayımlanan yöresel ürün analiz rapor sayısı	Adet	4	2	2026
Üretici örgütleri üretim envanteri ve ihtiyaç analizi kapsamında görüşülen kooperatif ve birlik sayısı	Adet	30	30	2025
Aydın ilinde iklim değişikliği ve çevre sorunlarının tarım ürünlerine etkisi çalışması kapsamında yapılan görüşme sayısı	Adet	10	10	2025
Kırsal kalkınmaya yönelik gerçekleştirilen eğitimlere katılımcı sayısı	Adet	90	45	2026
Tanıtım/markalaşma çalışmaları gerçekleştirilen yöresel ürün sayısı	Adet	6	3	2026
Markalaşma çalışmalarına katılım sağlayan kooperatif sayısı	Adet	4	2	2026
Dış kaynaklı fonlara yönelik proje sayısı	Adet	1	1	2026
Üretici örgütlerinin güçlendirilmesi mali destek programı kapsamında sözleşme imzalanan kooperatif sayısı	Adet	10	10	2026
Güdümlü proje için yapılan ödeme sayısı (Yerelde Kırsal Kalkınma Modeli: Muğla)	Adet	3	2	2026

Apiterapi ürünleri işleme merkezi güdümlü projesi nihai rapor sayısı	Adet	1	-	2024
Geliştirilen yeni güdümlü proje sayısı	Adet	1	1	2026

2.2.4. Proje ve Faaliyetler

2.2.4.1. İş Birliği ve Koordinasyon

2.2.4.1.1. Kırsal Kalkınma Yönetişim Ağı

Kırsal kalkınma yönetişim ağı kapsamında bölgede kaymakamlıklar, il ve ilçe tarım müdürlükleri, belediye başkanlıkları, ziraat odaları ve üretici birlikleri gibi yerel paydaşlarla ve gerekli görülen durumlarda ulusal ve uluslararası paydaşlarla bir araya gelerek kırsal alanlarda yöresel ürünlerin katma değerini artırmaya yönelik mevcut durum, ihtiyaçlar ve gelişmeler değerlendirilecektir. Bu kapsamda, yöresel ürün bazlı proje ve stratejilerin geliştirilip uygulanması, bölgesel ve ulusal iş birliklerinin oluşturulması hedeflenmektedir.

İl ve ilçe bazlı toplantı ve çalıştayların yanı sıra, Ajans faaliyetlerini, analiz çalışmalarını ve eğitim sonuçlarını yaygınlaştırmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenecektir.

Bu faaliyet için 500.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.2.4.2. Araştırma ve Analiz

2.2.4.2.1. Yöresel Ürünlerin Katma Değerinin Artırılmasına Yönelik Analiz Çalışmaları

Anadoludakiler ve yöresel ürünlerin ticarileştirilmesi teması kapsamında değer zinciri araştırmaları gerçekleştirilecektir. İlçelerde kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine ve katma değer artırılarak gelir düzeyinin yükseltilmesine katkı sağlamak amacıyla, ekonomik değer taşıyan tarımsal ürünler, el sanatları ve diğer yöresel ürünler tespit edilecektir. Bu kapsamda saha araştırmaları, laboratuvar çalışmaları ve literatür taraması yapılacak ve sonuçlar "Yöresel Ürün Analiz Raporları"nda sunulacaktır. Raporlarda ürün bazlı analizler ile katma değer yol haritaları oluşturulması hedeflenmektedir.

2025 yılında çalışmalarına başlanan ve Aralık ayı sonunda tamamlanması beklenen Çal Karası Üzümü Ürün Analiz Raporu ile paralel olarak, 2026 yılında incir, kekik, enginar, susam, zeytin ve zeytinyağı gibi farklı yöresel ürünler arasından seçilecektir. Bu ürünler için katma değeri yüksek ürün önerileri ve geleceğe yönelik yatırım önerileri geliştirilmesi ve değer zinciri analizlerinin yapılması planlanmaktadır.

Faaliyet için 2.000.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.2.4.3. Kapasite Geliştirme

2.2.4.3.1. Kırsal Kalkınmaya Yönelik Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

Eğitimler ve Kapasite Geliştirme

2025 yılı “Güney Ege Bölgesi’nde Üreten Kooperatifler Mevcut Durum Analizi ve Gelişim Stratejileri” çalışması kapsamında kooperatiflerin öncelikli ihtiyaç duyduğu eğitim ve danışmanlık konuları belirlenmiştir. Sosyal medya, e-ticaret, ihracat, markalaşma ve pazarlama gibi alanlar öne çıkmıştır. Bu doğrultuda, kooperatiflerin kurumsal kapasitesini artırmaya yönelik eğitimler; ilçelerin birbirine yakınlığı ve yerel ulaşım ağları göz önünde bulundurularak, gruplar hâlinde düzenlenecektir.

Kadın kooperatifleri, üretim ve pazarlama kooperatifleri ile tarımsal kalkınma kooperatiflerinin kurumsal kapasitelerinin artırılması, verimli ürün üretimi ve ürünlerin etkin bir şekilde satış ve pazarlamasını sağlamak amacıyla danışmanlık programları yürütülecektir.

İklim Değişikliği Farkındalık Çalışmaları

2025 yılı “Aydın’da İklim Değişikliğinin Tarım Sektörüne Etkileri” analiz çalışması kapsamında öne çıkan hususlar doğrultusunda, kooperatiflere ve ilgili paydaşlara (ziraat odaları, üretici birlikleri vb.) Tarım ve Orman İl Müdürlükleri ile iş birliğinde iklim değişikliği ile mücadele alanında farkındalık çalışmaları ile eğitimler yürütülecektir.

Teacrübe Paylaşımı ve İş Birliği Geliştirme

Kooperatifler arasında başarılı örneklerin paylaşılması ve iş birliğinin güçlendirilmesi amacıyla saha ziyaretleri ve seminerler düzenlenecektir. Bu faaliyetler, hem iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasını sağlayacak hem de kooperatifler arasında ortak projelerin geliştirilmesine katkı sunacaktır.

Faaliyet için 2.250.000 TL bütçe ayrılmıştır.

2.2.4.3.2. Yöresel Ürünlerin Markalaştırılmasına Yönelik Faaliyetler

Bu başlık altındaki faaliyetler Anadoludakiler ve Yöresel Ürünlerin Ticarileştirilmesi teması kapsamında gerçekleştirilecektir.

Üretici Örgütlerine Yönelik Danışmanlık Faaliyetleri

2025 yılı Güney Ege Bölgesi’nde Üreten Kooperatifler Mevcut Durum Analizi ve Gelişim Stratejileri çalışması kapsamında, yöresel ürünlerin üretim kapasitesi, ürün kalitesi ve üretim dönemi gibi kriterler göz önünde bulundurularak markalaşma potansiyeli yüksek kooperatifler ve ürünler belirlenmiştir. Bu kooperatiflerin ihtiyaçlarına göre tasarlanmış marka kimliği geliştirme, dijital kimlik oluşturma, sosyal medya yönetimi ve e-ticaret kanallarının etkinleştirilmesi konularında danışmanlık hizmetleri sağlanacaktır.

Coğrafi İşaretli Ürünlerin Markalaştırılması

Çal Karası, Yatağan Bıçağı, Gökova Susamı, Aydın Sarılop İnciri gibi coğrafi işaretli ürünlere marka kimliği kazandırılarak ulusal ölçekte tanınırlık sağlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda çalıştaylar, tadım günleri, halka açık atölyeler gibi faaliyetler yürütülecektir.

Marka Hikâyesi ve Görsel İçerik Üretimi

Yöresel ürünlerin tüketicilerle duygusal bağ kurmasını sağlamak amacıyla özgün hikâye videoları ve görseller ile marka hikâyesi üretimi faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Faaliyet için 2.500.000 TL bütçe ayrılmıştır.

2.2.4.4. Tanıtım ve Yatırım Destek

2.2.4.4.1. Yöresel Ürünlerin Pazar Payının Artırılmasına Yönelik Faaliyetler

Bu başlık altındaki faaliyetler Anadoludakiler ve Yöresel Ürünlerin Ticarileştirilmesi teması kapsamında gerçekleştirilecektir.

Yöresel Ürün Satış Kapasitesinin Artırılması

Yöresel ürünlerin pazar payının artırılması amacıyla, kooperatif ürünleri başta olmak üzere AVM, fuar, festival gibi belirli alanlarda ve belirli süre aralıklarında satış stantları oluşturulması planlanmaktadır. Ayrıca, yöresel ürünlerin e-ticaret sitelerinde satışına yönelik iş birliği ve çalışmalar yürütülecektir.

Üretici örgütlerinin satış kapasitesinin artırılması için turizm ve gıda sanayi gibi çeşitli sektörlerle B2B etkinlikler düzenlenecektir.

Gastronomi ve İnovatif Ürün Geliştirme

Çal Karası, Gökova Susamı, sakız, kekik, enginar gibi yöresel gıda ürünlerine yönelik olarak üniversitelerin gastronomi bölümleri, gastronomi okulları ve ilgili uzmanlarla atölye ve Ar-Ge çalışmaları yapılacaktır. Bu çalışmalar ile yöreye özgü yeni tarifler ve inovatif ürünler geliştirilmesi, geliştirilen ürünlerin otel ve restoran menülerine eklenmesi ve kadın kooperatiflerinin ürün gamının çeşitlendirilmesi hedeflenmektedir.

Yöresel El Sanatları ve Tasarım Atölyeleri

İlçelerde öne çıkan yöresel el ürünleri ve sanatlarının gelecek nesillere aktarılması, yenilikçi tasarımlar ile pazarlanması ve yöresel motiflerin günümüze taşınması için çırak yetiştirme ve modern tasarım programları uygulanacaktır. Bu kapsamda güzel sanatlar fakültelerinden öğrenciler, sanat akademileri ve moda tasarım merkezleri ile atölyeler düzenlenerek, ürünlerin zamanın ruhuna uygun şekilde yenilenmesi ve katma değer ile pazar payının artırılması amaçlanmaktadır.

Faaliyet için 3.000.000 TL bütçe ayrılmıştır.

2.2.4.4.2. Yöresel Ürünler Yönelik Dış Kaynaklı Fon Çalışmaları

Bölgede kırsal alanlarda geliştirilecek projelerin dış kaynaklı fonlar ile hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir. AB ve diğer dış kaynaklı hibe fonları kapsamında, yöresel ürünlerin sürdürülebilir üretimi, katma değerli ürünlere dönüştürülmesi ve yöresel değerlere ilişkin potansiyelin harekete geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda altyapı, tanıtım, farkındalık, eğitim ve girişimciliği destekleyecek projeler geliştirilecektir.

Projelerin yazılması Ajans uzmanları tarafından yürütülecek, ihtiyaç durumunda danışmanlık desteği alınacaktır.

Bu faaliyet kapsamında öngörülen bütçe miktarı 200.000 TL'dir.

2.2.4.5. Ajans Destekleri

2.2.4.5.1. Üretici Örgütleri GÜdümlü Proje Geliştirme Faaliyetleri

2025 yılı Güney Ege Bölgesi'nde Üreten Kooperatifler Mevcut Durum Analizi ve Gelişim Stratejileri raporu, 2025 yılı Aydın'da İklim Değişikliğinin Tarım Sektörüne Etkileri raporu ile Kırsal Kalkınma Yönetişim Ağı toplantıları kapsamında ortaya çıkan proje önerilerinin projelendirilmesi ve gerekli görüldüğü takdirde fizibilite çalışmalarının yapılması için bütçe öngörülmüştür. Geliştirilecek güdümlü projenin Anadoludakiler ve Yöresel Ürünlerin Ticarileştirilmesi temasına hizmet eder şekilde kurgulanması amaçlanmaktadır.

Örnek GÜdümlü Proje Alanları:

- Ürünlerin markalaşması ve pazar payının artırılması
- Yöresel ürünlerin katma değerinin artırılmasına yönelik projeler
- Yöresel ürünlerde iklim değişikliği ile mücadele ve geri dönüşüm projeleri
- Kırsal alanlarda yeşil üretim pilot projeleri
- Modern tarım üretim tekniklerine yönelik pilot projeler

Faaliyet kapsamında 2.000.000 TL bütçe öngörülmüştür.

Bununla birlikte 2026 yılı Yerelde Kırsal Kalkınma Modeli: Muğla GÜdümlü Projesi toplam bütçesi 10.000.000 TL olarak öngörülmektedir.

2.2.4.5.2. Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi Mali Destek Programı

Anadoludakiler ve Yöresel Ürünlerin Ticarileştirilmesi teması kapsamında Mali Destek Programı ile kooperatiflere özellikle yöresel ürünlerin katma değerini artırmak, tanınırlığını ve etkin pazarlamasını sağlamak amacıyla işleme, paketlenme, depolama ve pazarlama süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik destek sağlanacaktır. Ayrıca, iklim değişikliği ile mücadele ve tarımda geri dönüşüm yatırımlarına yönelik donanım, teknoloji ve altyapı projeleri de desteklenecektir.

Söz konusu süreçlerin iyileştirilmesi, ürün kalitesinin artırılmasına ve ürünlerin daha uzun süre saklanmasına katkı sağlayacak; böylece pazarlama süreçleri de geliştirilecektir. Program, kooperatiflerin katma değer artışı, verimlilik odaklı teknoloji, temiz üretim ve dijitalleşme yatırımlarını finanse etmelerine yardımcı olacak şekilde kurgulanacaktır.

Mali destek programı kapsamında öngörülen bütçe miktarı 50.000.000 TL'dir.

2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 7: Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP Zaman Planlaması

Faaliyetler	2024	2025	2026
Kırsal Kalkınma Yönetişim Ağı			
Yöresel Ürünlerin Katma Değerinin Artırılmasına Yönelik Analiz Çalışmaları			
Üretici Örgütleri Üretim Envanteri ve İhtiyaç Analizi			
Aydın İlinde İklim Değişikliği ve Çevre Sorunlarının Tarım Ürünlerine Etkisi			
Kırsal Kalkınmaya Yönelik Kapasite Geliştirme Faaliyetleri			
Yöresel Ürünlerin Pazar Payının Artırılmasına Yönelik Faaliyetler			
Yöresel Ürünlerin Markalaştırılmasına Yönelik Faaliyetler			
Yöresel Ürünlere Yönelik Dış Kaynaklı Fon Çalışmaları			
Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi Mali Destek Programı			
Yerelde Kırsal Kalkınma Modeli: Muğla GÜdümlü Projesi			
Apiterapi Ürünleri İşleme Merkezi GÜdümlü Projesi			
2026 Yılı Üretici Örgütleri GÜdümlü Projesi			

2.2.6. İzleme ve Değerlendirme

SOP kapsamında yer alan faaliyetlere ilişkin 3 ayda bir genel sekreter başkanlığında birim başkanları ve program koordinatörleri toplantısı gerçekleştirilecektir. Toplantı öncesinde çalışma programında yer alan faaliyetlerden sorumlu birimler ilerlemelere ilişkin raporlarını sunacaklardır. Program izleme ve değerlendirme çalışmalarındaki tüm çıktılar bir sonraki programlama aşamalarına veri sağlayacak, ölçülebilir ve karşılaştırılabilir nitelikte hazırlanacaktır. İzleme ve değerlendirme sürecine ilişkin detaylar SOP yönetim planında yer almaktadır.

2.2.7 Bütçe Dağılımı

Tablo 8. Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP Bütçe Dağılımı

Başlık	Faaliyet	2026 Yılı Bütçesi
İş Birliği ve Koordinasyon	Kırsal Kalkınma Yönetişim Ağı	500.000
Araştırma ve Analiz	Yöresel Ürünlerin Katma Değerinin Artırılmasına Yönelik Analiz Çalışmaları	2.000.000
Kapasite Geliştirme	Kırsal Kalkınmaya Yönelik Kapasite Geliştirme Faaliyetleri	2.250.000
Kapasite Geliştirme	Yöresel Ürünlerin Markalaştırılmasına Yönelik Faaliyetler	2.500.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yöresel Ürünlerin Pazar Payının Artırılmasına Yönelik Faaliyetler	3.000.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yöresel Ürünlere Yönelik Dış Kaynaklı Fon Çalışmaları	200.000
Ajans Destekleri	Üretici Örgütleri GÜdümlü Proje Geliştirme Faaliyetleri	2.000.000
Ajans Destekleri	Yerelde Kırsal Kalkınma Modeli: Muğla GÜdümlü Projesi	10.000.000
Ajans Destekleri	Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi Mali Destek Programı	50.000.000
	TOPLAM	72.450.000

2.3. İMALAT SANAYİNDE YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

2.3.1. Amaç

İmalat Sanayinde Yeşil ve Dijital Dönüşüm Programının amacı, bölgede dijitalleşme, verimlilik ve sürdürülebilir üretim kapasitesinin öne çıkan sektörlerde (tekstil ve giyim ürünleri, makine ve teçhizat, gıda ve içecek ürünleri imalatı) artırılmasıdır. Bu kapsamda başta Büyük Menderes Havzası'nda yer alan sanayi işletmeleri olmak üzere bölgedeki işletmelerin yeşil ve dijital dönüşümü hedeflenmektedir.

Programın Özel Amaçları:

1. Sanayi işletmelerinin dijital yetkinliklerinin artırılması
2. Su, enerji ve ham madde verimliliğinin artırılması
3. Endüstriyel kirliliğin önlenmesi

2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

İmalat sektöründe dijitalleşme, verimlilik artışları ile değer zincirinin her aşamasında fayda yaratma potansiyeli taşımaktadır. Dijital teknolojiler karlılığın, verimliliğin ve kalitenin üst seviyelere çıkarılmasında önemli teknolojiler olarak görülmektedir. Dijital teknolojiler birçok işin otonom bir şekilde yapılabilmesine olanak sağlamakla birlikte ek istihdam olanakları da sunmaktadır. Dijitalleşme alanında gelişmiş bölgeler ve işletmeler önemli fırsatlardan istifade ederken henüz dijitalleşme sürecinde ilerleme sağlayamamış bölgeler ve işletmeler ise önemli tehditler ile karşı karşıyadır. Bu kapsamda verimlilik artışı sağlamak ve istihdam piyasasına yönelik politika geliştirmek isteyen bölgeler dijital dönüşüme ilişkin stratejileri bölgesel kalkınma politikalarına entegre etmektedirler. Bu entegrasyon için ise yerel düzeyde kapsamlı verilere ihtiyaç duyulmaktadır.

Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA) ile Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) iş birliği ile 2021 yılında gerçekleştirilen "İmalat Sanayi İşletmelerinde Kurumsallaşma ve Dijitalleşme Düzeyinin Belirlenmesi Araştırması" kapsamında tekstil ürünleri imalatı, gıda ürünleri imalatı, giyim eşyaları imalatı ve makina imalatı olmak üzere öne çıkan 4 sektörde yer alan toplam 301 işletmeye uygulanan web tabanlı anket kapsamında aşağıdaki başlıklar altında farklı değişkenlere ilişkin sonuçlar elde edilmiştir:

- Dijitalleşme Stratejisi ve Dijitalleşme Çabası
- Dijitalleşmeye Yönelik İnsan Kaynağı
- Dijital Olgunluk
- Dijital Sistemlerin/Teknolojilerin Kullanımı ve Yatırım Yapılması Planlanan Alanlar
- Dijitalleşme Sürecinde İşletmeyi Zorlayabilecek Konular

Araştırmada somut bir dijitalleşme stratejisi mevcut olan işletme sayısının düşük seviyede olduğu görülmekle birlikte henüz strateji çalışmalarına başlamayan işletmelerin büyük çoğunluğunun

dijitalleşme çabası içerisinde olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları dijitalleşme sürecinde işletmelerin önemli bir kısmının insan kaynaklarının yeterliliği noktasında sıkıntı yaşayacağını göstermiştir. Ciro ve çalışan sayısı bakımından büyük ölçekli işletmelerin insan kaynağı bakımından görece daha az sorun yaşayacağı görülmüştür. Nitekim dijitalleşme sürecinde işletmeleri en çok zorlayacak hususlara ilişkin olarak işletmeler bütçe ve insan kaynaklarının yetersizliğini öne sürmüştür. Çalışma kapsamında işletmelerin dijital olgunluk düzeyi de belirlenmiş ve yüksek dijital olgunluk düzeyine sahip işletmelerin toplam işletmeler içerisindeki payının yalnızca yüzde 5 olduğu görülmüştür. Araştırma kapsamındaki işletmelerin belirli bir ölçeğin üzerinde olması dikkate alındığında araştırma sonuçlarının TR32 Düzey 2 Bölgesindeki işletmelerin dijitalleşme düzeyinde üst grubu tanımladığı, diğer işletmelerin dijitalleşme düzeyinin daha da geride olabileceği değerlendirilmektedir. Elde edilen veriler kapsamında sektörler arasında karşılaştırma olanağı elde edilmiş olup bölgede tekstil sektörünün, giyim, gıda ve makine imalatı sektörlerine kıyasla dijital olgunluk düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yeşil ve Dijital Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı'nın ilk bileşeni olan dijitalleşme kapsamında kapasite geliştirme ve farkındalık etkinliklerinin düzenlenmesi, mentörlük desteği sağlanması, iş gücü yetiştirme programları düzenlenmesi, faizsiz kredi desteği sağlanması gibi fonksiyonlar ile bölgedeki sanayi işletmelerinin dijitalleşme düzeyinin artırılması hedeflenmektedir.

Büyük Menderes Nehri Havzası, Türkiye'nin önemli sulak alanlarından biri olarak biyoçeşitlilik, su kaynakları ve yerel ekonomik faaliyetler açısından hayati bir rol oynamaktadır. Ancak bu bölgedeki sanayi işletmeleri, su tüketimi ve kirliliğiyle bu ekosistem üzerinde baskı oluşturabilmektedir. Özellikle tekstil sektörü gibi sanayi dalları, büyük miktarda su kullanmakta ve kimyasal atıklar üretmektedirler. Bu durum, bölgenin sürdürülebilirliği açısından risk oluşturmakla birlikte, su verimliliği ve kirliliğin azaltılması, hem işletmelerin, hem de çevrenin geleceği için kritik bir adımdır.

Sanayi işletmelerinin su ve enerji verimliliği konularında önlem alması, bu bölgenin ekosistemi üzerinde olumlu etkiler yaratacaktır. Su verimliliği önlemleri, su kaynaklarının daha etkili bir şekilde kullanılmasını sağlayarak hem işletme maliyetlerini düşürecek hem de su kaynaklarını koruyacaktır. Aynı zamanda kimyasal madde kullanımının kontrol altına alınması ve atık yönetiminin geliştirilmesi, nehir ve çevresindeki su kaynaklarının kirliliğini azaltacaktır. Bu, bölgenin su kalitesini ve ekosistem sağlığını iyileştirmek için önemlidir.

Havzadaki sanayi işletmeleri, enerji tüketimi açısından büyük bir rol oynamaktadır. Enerji tasarruflu ekipmanların kullanılması ve üretim süreçlerinin gözden geçirilmesi, işletmelerin enerji maliyetlerini azaltacak ve çevresel etkilerini minimize edebilecektir. Aynı zamanda yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, bölgenin karbon ayak izini azaltabilir ve iklim değişikliği ile mücadeleye katkıda bulunabilir.

Sürdürülebilir üretim süreçleri ve atık yönetimi uygulamaları ise doğal kaynakların korunmasına yardımcı olarak bölgenin uzun vadeli sürdürülebilirliğine katkı sağlayacaktır.

Büyük Menderes Nehri Havzası'ndaki sanayi işletmeleri, su ve enerji verimliliğini artırarak, kirliliği azaltarak ve sürdürülebilir üretim sağlayarak bu değerli ekosistemi koruma ve sürdürülebilirliğe katkı sağlama potansiyeline sahiptir. Su ve enerji verimliliği önlemleri, ekosistem sağlığını iyileştirebilir ve su kaynaklarını koruyabilir. Aynı zamanda enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kullanımı, çevresel sürdürülebilirliği artırırken işletmelere rekabet avantajı kazandırabilir. Bu çabalar, sadece sanayi işletmelerinin değil, aynı zamanda Büyük Menderes Nehri Havzası'nın sürdürülebilirliği için de kritik bir öneme sahiptir.

Bu çerçevede Yeşil ve Dijital Dönüşüm Sonuç Odaklı Programının Yeşil Dönüşüm bileşeni kapsamında imalat sanayi işletmelerinde yeşil dönüşüm eğilimlerinin araştırılması, endüstriyel simbiyoz olanaklarının belirlenmesi, verimlilik ve yeşil dönüşüm temalı farkındalık etkinlikleri düzenlenmesi, yönetim danışmanlığı programı ile mentörlük sağlanması, faizsiz kredi desteği ile yatırımların teşvik edilmesi ile bölgede üretim süreçlerinde verimliliğin artırılması ve kirliliğin önlenmesi hedeflenmektedir.

2.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Program kapsamında hedeflenen sonuç ve çıktılar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9: İmalat Sanayinde Yeşil ve Dijital Dönüşüm SOP Sonuç Göstergeleri

#	Gösterge Adı	Birim	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Dijital dönüşüm eğitim/danışmanlığı alan işletme sayısı	Adet	50	Anket çalışması ve idari kayıtlar
2	Dijital dönüşüm yatırımı yapan işletme sayısı	Adet	20	Anket çalışması ve idari kayıtlar
3	Yeşil dönüşüm eğitim/danışmanlığı alan işletme sayısı	Adet	20	Anket çalışması ve idari kayıtlar
4	Yeşil dönüşüm yatırımı yapan işletme sayısı	Adet	20	Anket çalışması ve idari kayıtlar

Tablo 10: İmalat Sanayinde Yeşil ve Dijital Dönüşüm SOP Çıktı Göstergeleri

Çıktı Göstergesi	Birim	SOP Hedef	2026 Hedef	Tamamlanma Dönemi
Gerçekleştirilen Sanayi Yönetişim Ağı Toplantı Sayısı	Adet	6	3	2026
Sektörlerin Rekabetçiliğini Artırmaya Yönelik Gerçekleştirilen Analiz ve Strateji Raporu Sayısı	Adet	2	3	2026
Sanayide Dönüşüm Eğitim Programlarına Katılım Sağlayan İşletme Sayısı	Adet	60	30	2026
Sanayi ve Bilişim Sektörleri Eşleştirme Etkinliği Eşleştirme Sayısı	Adet	10	-	2025
Bilişim Sektörü Mevcut Durum Analizi Rapor Sayısı	Adet	1	-	2025
Sanayide Rekabetçi Dönüşüm Alanında Hazırlanan Dış Kaynaklı Fonlara Yönelik Proje Sayısı	Adet	2	1	2026
Yönetim Danışmanlığı Desteği Alan İşletme Sayısı	Adet	40	40	2026
Geliştirilen Gündümlü Proje Sayısı	Adet	1	1	2026

2.3.4. Proje ve Faaliyetler

2.3.4.1. İş Birliği ve Koordinasyon

2.3.4.1.1. Güney Ege Sanayi Yönetişim Ağı

2025 yılında başlatılan çalışmanın temel amacı, sanayi sektörlerinde ortaya çıkan ortak sorunları belirlemek, yeşil dönüşüm ve dijitalleşme süreçlerinde yaşanan zorluklara çözüm bulmak ve danışmanlık ihtiyaçlarını tespit etmektir. Bu toplantılarla, sektörel farkındalık artırılacak ve işletmelerin ortak sorunlarına daha etkin çözümler üretilecektir. Toplantılar sırasında elde edilen bilgiler sektörlerin mevcut durumu ve ihtiyaçları üzerine derinlemesine analizler yapılmasını kolaylaştıracaktır. Toplantılar, kapasite geliştirme faaliyetlerine yön vererek, işletmelerin belirlediği ihtiyaçlara uygun eğitim programları ve danışmanlık hizmetleri sunulmasına rehberlik edecektir. İl düzeyinde gerçekleştirilen toplantılara ticaret odaları, sanayi odaları, OSB Müdürlükleri, ilgili kamu kurumları katılım sağlamaktadır.

Bu faaliyet için 150.000 TL ödenek ayrılmıştır.

2.3.4.2. Araştırma ve Analiz

2.3.4.2.1. Sektörlerin Rekabetçiliğini Artırmaya Yönelik Analiz ve Stratejilerin Geliştirilmesi

Yeşil Dönüşüm/SKDM Uyum Araştırması

Yeşil Dönüşüm/SKDM (Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması) Uyum Araştırması, Güney Ege Bölgesi'ndeki öncelikli sektörlerin SKDM kapsamındaki düzenlemelere ne derece uyumlu olduklarını belirlemek amacıyla hazırlanan bir çalışmadır. Bu çalışma, sektörlerin yeşil dönüşüm süreçlerini takip edecek ve işletmelerin karbon salınımı, enerji verimliliği, sürdürülebilirlik uygulamaları gibi konularda

hangi seviyede olduğunu gösterecektir. Bu faaliyetin temel amacı, bölgedeki işletmelerin SKDM'ye uyum sağlama kapasitelerini ölçmek ve bu süreçte karşılaşılabilecekleri engelleri tespit etmektir. 2025 yılında Aydın ve Denizli illerinde çalışma Sanayi Odaları ve Ticaret Odaları ile iş birliği içerisinde hazırlanmıştır. 2026 yılında Muğla ili için hazırlanacaktır.

Büyük Menderes OSB'lerinde Su Verimliliği

Büyük Menderes Havzası, tarım ve sanayi faaliyetlerinin iç içe geçtiği Aydın ve Denizli illerinde yer almakta ve bölgenin en önemli su kaynaklarını barındırmaktadır. Ancak son yıllarda iklim değişikliği, artan su tüketimi ve kontrolsüz deşarjlar nedeniyle havzada ciddi su kıtlığı ve su kalitesi sorunları yaşanmaktadır. Çalışmanın amacı, bölgedeki OSB'lerde su tüketimi, atıksu arıtımı, yeniden kazanımı ve tasarruf uygulamaları açısından mevcut durumu analiz etmek; bu alanlarda yapılması gereken teknolojik ve altyapı yatırımlarını ortaya koymak ve bölge OSB'leri için yol haritası hazırlamaktır.

Bu çalışma kapsamında OSB'lerdeki sektörlerin su tüketim düzeyleri, suyun yoğun kullanıldığı prosesler ve oluşan su kayıpları belirlenecektir. Ayrıca mevcut arıtma tesislerinin kapasite ve etkinliği, suyun arıtılmadan deşarj oranı, yeniden kullanım potansiyeli, geri kazanım teknolojileri, gerekli çevresel yatırımların teknik-finansal analizi, pilot firmalar için su verimliliği önerileri, atıksu geri kazanımı ve dijital su yönetimi altyapıları ile arıtma tesisi modernizasyonu ve su izleme sistemi modelleri ortaya konulacaktır.

Tekstil ve Gıda Sektöründe Mevcut Durum Analizi ve 2040 Projeksiyonu

Bu çalışma ile TR32 Bölgesi'nin öncelikli sanayi sektörleri olan tekstil ve gıda sektörü alanlarında mevcut durumun analizi yapılacak; üretim kapasitesi, istihdam, ihracat, teknolojik seviye ve rekabet gücü göstergeleri incelenecektir. Elde edilen veriler ışığında, 2040 yılına yönelik sektör bazlı gelişim senaryoları ve projeksiyonlar hazırlanacaktır. Böylece, bölgesel sanayi politikalarının uzun vadeli vizyonla uyumlu şekilde şekillendirilmesi, yatırımların stratejik alanlara yönlendirilmesi ve sektörlerde sürdürülebilir büyüme ile rekabetçiliğin artırılmasına yönelik somut öneriler geliştirilerek stratejik karar desteği sağlanacaktır.

Sanayi Sektörü için Bölge Planı İzleme ve Koordinasyon Faaliyetleri

2024–2028 dönemini kapsayan Bölge Planı'nda sanayi sektörüne yönelik belirlenen tedbir, program ve projelerin etkin biçimde hayata geçirilmesi için gerekli koordinasyon sağlanacaktır. Bu kapsamda, yerel düzeydeki kurum ve kuruluşlarla iş birlikleri geliştirilecek, planın uygulanabilirliğini artıracak mekanizmalar işletilecektir. Faaliyet kapsamında kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör temsilcileri, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve organize sanayi bölgeleri ile görüşmeler gerçekleştirilecek; ortak projelerin geliştirilmesi sağlanacaktır. Böylelikle, Bölge Planı'nın stratejik

hedefleri sahada somut projeler ve iş birlikleri ile desteklenecektir. Yıl sonunda sanayi sektörü plan ilerleme raporu hazırlanacaktır.

Sanayi Sektörü Bölgesel Proje Havuzu

Bölgemizin imalat sanayinde yeşil ve dijital dönüşüm hedeflerini somut projelerle desteklemek amacıyla proje havuzu oluşturulacaktır. Bu faaliyet kapsamında kamu kurumları, özel sektör işletmeleri, üniversiteler ve organize sanayi bölgeleri arasında iş birliğini teşvik edecek, uygulanabilir proje fikirleri toplanacak, geliştirilecek ve yatırım potansiyeli yüksek projelerin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Proje havuzu, sadece mevcut projelerin bir araya getirilmesiyle sınırlı kalmayacak; aynı zamanda bölge için öncelikli sektörlerde stratejik yönlendirme sağlayan bir platform işlevi görecektir. Bu çalışma kapsamında güdümlü projeler, kamu yatırımları, özel sektör yatırımları, üniversite-sanayi iş birliği girişimleri ve dış kaynaklı fonlarla desteklenebilecek projeler sistematik biçimde değerlendirilecektir.

Güney Ege Sanayi Sektörü Görünümü Bülteni

Bu çalışma ile TR32 Bölgesi'nin sanayi sektörüne ilişkin güncel gelişmeler, üç aylık periyotlarla "Güney Ege Sanayi Sektörü Görünümü Bülteni" aracılığıyla elektronik ortamda kamuoyu ve paydaşlarla paylaşılacaktır. Bültenlerde üretim, ihracat, istihdam, yatırım, enerji kullanımı gibi göstergeler ile sektörel eğilimler yer alacaktır. Düzenli veri akışı ve eğilim analizi sayesinde hazırlanan bülten, bölgesel sanayiye ilişkin gelişmelerin paydaşlara hızlı ve güvenilir şekilde ulaşmasını sağlayacaktır. Çalışma, ajansın bölgesel izleme, değerlendirme ve bilgi paylaşım kapasitesini güçlendirerek karar alma süreçlerini destekleyecek, aynı zamanda Ajans'ın görünürlüğünü ve paydaşlarla etkileşimini artırarak kurumsal iletişimine önemli katkı sağlayacaktır.

Bu faaliyet için 2.600.000 TL bütçe öngörülmektedir.

2.3.4.3 Kapasite Geliştirme

2.3.4.3.1. İşletmelerin Rekabetçi Dönüşümüne Yönelik Eğitim Programları

2025 yılında teknokentlerdeki yazılım ve bilişim firmaları ile yapılan araştırmada, yazılım ve bilişim firmalarının iş geliştirme, pazarlama ve satış alanlarında önemli eksiklikler yaşadıkları görülmüştür. Firmalar, yenilikçi ürün ve hizmetlerini pazara sunma, markalaşma, ulusal ve uluslararası müşteri ağlarına erişme konularında sınırlı kalmaktadır. Bu durum, girişimlerin ölçeklenmesini, ihracat kapasitesini ve rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir. Ayrıca yatırımcı ilişkileri, finansmana erişim ve sürdürülebilir büyüme için gerekli stratejik planlama becerilerinde de yetersizlikler söz konusudur. Bu nedenle 2026 Çalışma Programı kapsamında, firmaların pazarlama, satış, markalaşma ve iş geliştirme gibi alanlarda kapasitelerinin artırılmasına yönelik eğitim planlanmaktadır. Program kapsamında ayrıca yazılım sektöründe küçük ölçekli girişimken büyüyerek uluslararası başarı elde eden unicorn firmalarla

bölgedeki firmaların buluşturulması sağlanacak, bu sayede iyi uygulama örnekleri ve ölçeklenme stratejileri doğrudan aktarılacaktır.

Kapasite geliştirme ve farkındalık programları kapsamında, bölgede faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin de rekabetçilik ve sürdürülebilir üretim kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. İşletmelerin ikiz dönüşüm süreçlerine uyum sağlamaları ve dış ticaret kapasitelerini artırmak amacıyla eğitim ve farkındalık etkinlikleri düzenlenecektir. Eğitim ve farkındalık faaliyetleri, işletmelerin dönüşüm ihtiyaçları ve sektörel önceliklerine uygun olarak, genel bir çerçevede bilgi ve strateji aktarımını sağlayacaktır. Paneller ve etkinlikler, katılımcılara iyi uygulama örnekleri, güncel trendler ve sürdürülebilir üretim yaklaşımları hakkında genel farkındalık kazandırmayı amaçlamaktadır.

Bu faaliyet için 1.500.000 TL ayrılmıştır.

2.3.4.4 Tanıtım ve Yatırım Destek

2.3.4.4.1.Dış Kaynaklı Fonlardan Yararlanma Kapasitesini Artırmaya Yönelik Faaliyetler

Bölge sanayisinin yeşil ve dijital dönüşüm sürecine ivme kazandırmak amacıyla, uluslararası fon kaynaklarının etkin biçimde kullanılması hedeflenmektedir. Bu faaliyet ile Avrupa Birliği programları, uluslararası finans kuruluşları ve hibe mekanizmalarından yararlanma kapasitesi artırılacaktır. Hazırlanacak projelerin, yeşil üretim, dijitalleşme, enerji verimliliği ve sürdürülebilir rekabetçilik temalarında yoğunlaşması sağlanacaktır. Bölgedeki sanayi sektörü paydaşlarına dış kaynaklı proje geliştirme süreçlerinde rehberlik edilecek; ortaklık geliştirme ve başvuru süreçlerinde işbirliği yapılacaktır. Böylelikle bölgeye yeni finansal kaynakların kazandırılması, sanayide dönüşüm yatırımlarının hızlandırılması ve uluslararası ağlara erişim kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir.

Bu faaliyet için 200.000 TL bütçe ayrılmıştır.

2.3.4.5. Ajans Destekleri

2026 yılında sanayi işletmelerinin dijitalleşme, verimlilik ve sürdürülebilirlik alanlarında gelişim sağlaması amacıyla işletmelere yönetim danışmanlığı desteği sağlanacaktır. Ayrıca dijitalleşme, verimlilik, sürdürülebilirlik ve ihracat alanlarında gerekli altyapıların oluşturulması amacıyla güdümlü proje geliştirme çalışması yapılacaktır.

Bunlara ilaveten, sanayi işletmelerinin dijitalleşme süreçlerinden kaynaklanan yeni ihtiyaçların ve bu doğrultuda hazırlanacak yatırım planlarının etkin şekilde hayata geçirilmesi için, yönetim danışmanlığı programı çıktılarıyla uyumlu bir faizsiz kredi destek programı kurgulanacaktır. Dijital Dönüşüm Faizsiz Kredi Destek Programı sayesinde işletmelerin dijital dönüşüm için gerekli altyapı, yazılım, otomasyon ve veri yönetimi yatırımlarını hayata geçirmeleri kolaylaştırılacak, finansmana erişim engelleri azaltılacaktır. Böylelikle hem dijitalleşme projelerinin sürdürülebilirliği güvence altına alınacak hem de danışmanlık faaliyetlerinin somut yatırımlara dönüşmesi desteklenerek sanayide verimlilik, rekabet

gücü ve ihracat kapasitesi artırılabilecektir. Ayrıca, faizsiz kredi desteği programı kapsamında gerçekleştirilecek teknoloji yatırımlarının, bölgedeki teknokentlerde faaliyet gösteren yazılım firmalarından temin edilmesi teşvik edilecektir. Program kapsamındaki projelerin 2027 yılında uygulanması planlanmaktadır.

2.3.4.5.1. İmalat Sanayi İşletmelerine Yönelik Yönetim Danışmanlığı Alternatif Destek Programı

Sanayi işletmelerinin dijitalleşme, verimlilik ve sürdürülebilirlik alanlarında gelişim sağlaması amacıyla 2025 yılı Kasım ayında ilan edilen program kapsamında işletmelere yönetim danışmanlığı desteği sağlanacaktır. Program kapsamında proje uygulamaları 2026 yılı sonuna kadar devam edecektir.

Bu faaliyet kapsamında 25.000.000 TL bütçe öngörülmüştür.

2.3.4.5.2. GÜDÜMLÜ PROJE

Sanayi işletmelerinin dijitalleşme, verimlilik, sürdürülebilirlik ve ihracat alanlarında gelişim sağlaması ve bölgenin sanayi alanındaki dönüşümünü hızlandıracak altyapıların oluşturulması amacıyla konusu ve koşulları ajans öncülüğünde ve yönlendirmesinde belirlenerek güdümlü proje geliştirilecektir. Bu kapsamda; ajans, ilk fikri oluşturma aşamasından itibaren genel çerçevesini ortaya koymuş olduğu projeyi uygulayacak muhtemel aktörleri belirlemek için gerekli koordinasyonu yürütecektir.

2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 11: Program Süresi ve Zaman Planlaması

İMALAT SANAYİDE YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM	2024	2025	2026
Güney Ege Sanayi Yönetişim Ağı			
Sektörlerin Rekabetçiliğini Artırmaya Yönelik Analiz ve Stratejilerin Geliştirilmesi			
İşletmelerin Rekabetçi Dönüşümüne Yönelik Eğitim Programları			
Dış Kaynaklı Fonlar			
Sanayi ve Bilişim Sektörleri Eşleştirme Etkinliği			
Bilişim Sektörü Mevcut Durum Analizi			
2025 Yılı İmalat Sanayi İşletmelerine Yönelik Yönetim Danışmanlığı Alternatif Destek Programı			
2026 Yılı İmalat Sanayi İşletmelerine Yönelik Yönetim Danışmanlığı Alternatif Destek Programı			

2.3.6. İzleme ve Değerlendirme

SOP kapsamında yer alan faaliyetlere ilişkin 3 ayda bir genel sekreter başkanlığında birim başkanları ve program koordinatörleri toplantısı gerçekleştirilecektir. Toplantı öncesinde çalışma programında yer alan faaliyetlerden sorumlu birimler ilerlemelere ilişkin raporlarını sunacaklardır. Program izleme ve değerlendirme çalışmalarındaki tüm çıktılar bir sonraki programlama aşamalarına veri sağlayacak, ölçülebilir ve karşılaştırılabilir nitelikte hazırlanacaktır.

2.3.7. Bütçe Dağılımı

Tablo 12. İmalat Sanayinde Yeşil ve Dijital Dönüşüm SOP Bütçe Dağılımı

Başlık	Faaliyet	2026 Yılı Bütçesi
İş Birliği ve Koordinasyon	Güney Ege Sanayi Yönetişim Ağı	150.000
Araştırma ve Analiz	Sektörlerin Rekabetçiliğini Artırmaya Yönelik Analiz ve Stratejilerin Geliştirilmesi	2.600.000
Kapasite Geliştirme	İşletmelerin Rekabetçi Dönüşümüne Yönelik Eğitim Programları	1.500.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Dış Kaynaklı Fonlardan Yararlanma Kapasitesini Artırmaya Yönelik Faaliyetler	200.000
Ajans Destekleri	İmalat Sanayi İşletmelerine Yönelik Yönetim Danışmanlığı Alternatif Destek Programı	25.000.000
	TOPLAM	29.450.000

3. KURUMSAL GELİŞİM

3.1. Faaliyetler

3.1.1. Kapasite Geliştirme

3.1.1.1. Hizmet İçi Eğitimler

Ajans personelinin kişisel gelişim, uzmanlık ve uyum niteliklerinin artırılmasına önem verilmektedir. Bu doğrultuda ajans personeli tarafından talep edilen konular ve ajans faaliyetleri sırasında ortaya çıkan ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak 2026 yılı içerisinde alınması planlanan eğitimler aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 13: Hizmet İçi Eğitimler

Eğitimin Adı	Süre	İçerik
Sosyal Değer & SROI Akredite Uygulayıcı Eğitimi	5 Gün	<p>Amaç: Ajansın projelerinin toplumsal, çevresel ve ekonomik etkilerini ölçme, raporlama ve iyileştirme kapasitesini güçlendirmeyi amaçlar. Bu eğitim ile Ajans; yatırımların ve destek programlarının yarattığı sosyal değeri uluslararası standartlara uygun şekilde hesaplayabilecek, kaynak kullanımının etkinliğini ve toplum üzerindeki uzun vadeli etkilerini kanıta dayalı olarak gösterebilecektir. Ayrıca, proje tasarımı ve değerlendirme süreçlerinde SROI yaklaşımını uygulayarak paydaş katılımını artırmak, şeffaflık ve hesap verebilirliği güçlendirmek hedeflenmektedir.</p> <p>İçerik:</p> <ul style="list-style-type: none">- Etki yönetiminin amaçları, süreçleri- Paydaşları ve değişimi tanımlamak- Değişimin miktarının ölçülmesi- Değişimlerin değeri, aşırı iddialardan kaçınmak- Hesaplama, iş süreçlerine entegre etme, raporlama

		- Uygulama
STATA ile Etki Analizi Eğitimi	5 Gün	<p>Amaç: Ajansın yürüttüğü proje ve programların sonuçlarını bilimsel yöntemlerle ölçme, değerlendirme ve yorumlama kapasitesini artırmayı amaçlar. Eğitim sayesinde Ajans uzmanları; istatistiksel veri analizi, karşılaştırmalı etki ölçümü, nedensel ilişki tespiti ve politika etkisi değerlendirme gibi konularda STATA yazılımını etkin biçimde kullanabileceklerdir. Bu sayede, destek programlarının ve yatırımların bölgesel kalkınma üzerindeki somut etkileri sayısal verilerle kanıtlanacak, karar alma süreçleri daha veriye dayalı, güvenilir ve şeffaf hale gelecektir.</p> <p>İçerik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Randomize kontrollü çalışma - Eşleştirme - Regresyon süreksizliği - Farkların farkı yöntemleri - Sentetik kontrol
Temel Siber Güvenlik Eğitimi	1 Gün	<p>Amaç: Katılımcıların bilgi güvenliği tehditlerini tanınması, kişisel ve kurumsal verileri korumaya yönelik bilinç düzeyini artırmak.</p> <p>İçerik: Siber güvenliğin temel kavramları, parola güvenliği, sosyal mühendislik ve phishing saldırıları, güvenli internet ve e-posta kullanımı, mobil cihaz güvenliği, KVKK kapsamında veri koruma uygulamaları.</p>
Yöneticiler için Mentörlük ve Tüm Çalışanlar için Çalışan Gelişim Programı	2 Hafta	<p>Amaç: Tüm personelin hem mevcut yetkinliklerini hem de sahip oldukları gelişim potansiyelini daha yakından tanımlarını sağlayarak, bireysel farkındalıklarını artırmaktır. Aynı zamanda yöneticilerin bireysel gelişimlerini desteklemek ve liderlik becerilerini derinleştirmektir.</p> <p>İçerik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yetkinlik envanteri çalışması - Mentörlük programı - İletişim - Ekip içi iş birliği - Süreç yönetimi - Kişisel gelişim
Mobil Fotoğrafçılık Eğitimi	1 Gün (Online)	<p>Amaç: Katılımcılara başlangıç seviyesinde fotoğrafçılık bilgisi kazandırmak, kurum içi veya kurumsal faaliyetlerde fotoğraf çekerken dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında bilgi vermek</p> <p>İçerik: kompozisyon öğeleri ve kompozisyon oluşturma (arka plan, perspektif, kadraj), kurumsal görünürlük, telefon kamerasındaki temel araçlar, çekim ipuçları, fotoğraf düzenleme uygulamaları örnekleri</p> <p>Örnek eğitimden alınan diğer başlıklar: • Netlik</p> <ul style="list-style-type: none"> - Işık ayarı (Fotoğrafı daha aydınlık ya da karanlık çekmenin yolları) - Beyaz Dengesi - Uygulamaları indirmek için Store kullanımı - Fotoğraf çekerken ve işlerken hayatımızı kolaylaştıracak uygulamalar ve doğru tercihler - Fotoğraf çekmek için kullanılan uygulamalar: Mobil fotoğrafçılar için görüntü üretmek ve kaydetmek, kaydedilmiş görüntüleri son haline

		<p>getirmek için binlerce uygulama mevcuttur. Bu seminerde ele alınacak uygulamaların bazı özellikleri şunlardır;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biçimlendirme ihtiyaçlarınızın %95'ini karşılayan en iyi uygulamalar. - "Selective Adjust" (seçmeli ayar) ve "Center Focus" (merkez odak) araçları olan uygulamalar, - En küçük ve karmaşık detayları biçimlendirmek için kullanılan uygulamaları - Ayrı ışık/odak ayarı ve kilidi, tam ekran deklanşör. - Son biçimleme, kırpmaya özelliğine bağlı kalmak yerine, tek bir çekimle harika bir görüntü oluşturmak için denemeler yapabileceğiniz uygulamalar. - Yüksek çözünürlükte kare fotoğraf çekmek için kullanılan uygulamalar. - Değişen filmler ve lensler ile "eşsiz" fotoğraf çekmemizi sağlayan uygulamalar
İleri Seviye Sürdürülebilir Turizm Eğitimi	3 Gün	<p>Amaç: sürdürülebilir turizm konusunda temel bilgiye sahip katılımcıların kapasitelerini ileri seviyeye taşıyarak; destinasyon yönetimi, ölçümleme-izleme, iklim uyumu, uluslararası standartlar ve uygulamaya dönük proje geliştirme gibi alanlarda uzmanlaşmalarını sağlamaktır. Katılımcıların kendi kurumlarında sürdürülebilir turizm odaklı stratejik karar alma, planlama ve uygulama süreçlerine daha etkin katkı sunmaları hedeflenmektedir.</p> <p>İçerik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sürdürülebilir Turizmde Yeni Nesil Yaklaşımlar, Dayanıklılık (resilience), iklim uyumu, uzun vadeli destinasyon vizyonu - Gelişmiş Ölçümleme ve İzleme Sistemleri, Göstergeler, veri yönetimi, karbon-su ayak izi hesaplama - Uluslararası Standartlarda Derinleşme, GSTC ileri seviye kriterleri, TGA programının gelişmiş gereklilikleri - İklim Krizi ve Turizmde Uyum Stratejileri, Risk analizi, uyum planları, doğa temelli çözümler - Destinasyon Yönetimi ve Taşıma Kapasitesi, Ziyaretçi akış yönetimi, bölgesel planlama, özel ürün geliştirme - İleri Seviye İyi Uygulama Analizleri, Başarı-başarısızlık faktörleri, ulusal ve uluslararası örnekler - Saha Uygulamaları ve Proje Tasarımı, Mini eylem planı, paydaş haritalama, sürdürülebilir model geliştirme - Davranış Değiştirme ve İletişim, Ziyaretçi bilinci, yerel halk iletişimi, sürdürülebilirlik anlatısı - Kurum İçin Stratejik Yol Haritası, 3 yıllık hedef seti, dönüşüm öncelikleri, uygulama takvimi
Video Hazırlama ve Sunum Becerilerini Geliştirme Eğitimi	5 Gün	<p>Amaç: Bu eğitim, katılımcıların görsel iletişim ve sunum becerilerini geliştirmeyi, Canva ve Prezi gibi araçlarını etkin kullanarak profesyonel tasarımlar ve dinamik sunumlar hazırlayabilme yetkinliği kazanmasını hedefler. Katılımcılar, projelerin sunumlarını etkili ve anlaşılır biçimde iletebilecek, ajansın yürüttüğü yatırım destek programları ve proje süreçlerinde iletişimi güçlendirecek beceriler edinecektir. Katılımcılara başlangıç seviyesinde video tasarım bilgisi kazandırmak, kurum içi veya kurumsal faaliyetler için temel tasarımları gerçekleştirebilmek ya da bu konuda hizmet alırken sürece ve neler talep edilebileceğine dair daha fazla bilgi sahibi olmak.</p> <p>İçerik:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Grafik, afiş ve sunum tasarımı - Şablon kullanımı ve özelleştirme teknikleri - Etkileşimli ve dinamik sunum hazırlama - Görsel ve metin uyumunu sağlama - Uygulamalı proje ve sunum çalışmaları - Ara yüz ve temel menüler, video düzenleme, geçiş efektleri, yazı ekleme, ses düzenleme, renk ayarlama (grading), video düzenleme araçları vb - İnfografikler ve logolar oluşturulması, boyutlandırma, font kullanımı
Yapay Zekanın İş Süreçlerinde Kullanımı	4 Gün	<p>Amaç: Bu eğitim, katılımcılara yapay zekânın proje değerlendirme, yatırım destek programları, etkinlik planlama, tanıtım çalışmaları, dokümantasyon ve karar süreçlerinde nasıl etkin kullanılabileceğini öğretmeyi amaçlamaktadır. Katılımcılar, veri analizi ve yapay zekâ uygulamaları ile projelerin başarı potansiyelini değerlendirebilmeyi ve stratejik kararları destekleyebilmeyi öğreneceklerdir.</p> <p>İçerik</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yapay zekâ ve veri analitiğine giriş - Yapay zekanın temel çalışma mantığı - LLM tabanlı araçlar: ChatGPT, Gemini, DeepSeek, Perplexity - Etkili prompt yazma teknikleri - Proje değerlendirmelerinde yapay zekâ uygulamaları - İyi prompt yazma teknikleri: ChatGPT ve diğer ÜYZ araçlarından en iyi sonuçları almak için stratejiler - Yatırım ve hibe programlarında veri odaklı karar destek sistemleri - Risk analizi ve başarı tahmini örnekler - Uygulamalı veri analizi ve yapay zekâ ile proje simülasyonu - Etik ve yasal çerçevede yapay zekâ kullanımı - Kuruma/iş sürecine özel yapay zeka asistanı oluşturma, iş asistanı eğitilmesi - Bilgi toplama, analiz ve raporlama için yapay zeka kullanımı

Kurum içi eğitimler için 2026 yılı bütçesinden 2.500.000 TL bütçe ayrılmıştır.

3.1.2. Tanıtım ve Yatırım Destek

3.1.2.1. İletişim ve Tanıtım Çalışmaları

Basılı Materyaller (Promosyon Malzemeleri vb.)

Ajansın basılı materyallerinin ihtiyaca göre yeniden basımı yapılacak ve yeni tanıtım materyalleri oluşturulacaktır. Bu gibi malzemelerin basımı ihtiyaca binaen gerçekleştirilmektedir.

Faaliyet kapsamında 750.000 TL harcama öngörülmektedir.

Medya Takip ve Haber Dağıtım Hizmeti

Haber takibini düzenli ve etkin bir şekilde sağlayabilmek amacıyla medya takip hizmeti ve ajans faaliyetlerinin etkin bir şekilde duyurulmasını sağlamak için haber dağıtım hizmeti alınacaktır.

Faaliyet kapsamında 500.000 TL harcama öngörülmektedir.

Prodüksiyon/Etkinlik Hizmeti

Başarılı projelerin, bölgenin ve bölgede öne çıkan hususların tanıtımına yönelik tanıtım filmleri/programları çekilmesi ve/veya etkinlik gerçekleştirilmesi söz konusudur.

Faaliyet kapsamında 1.750.000 TL harcama öngörülmektedir.

3.1.3. Diğer Proje ve Faaliyetler

3.1.3.1. İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler

2026 yılında insan kaynaklarına ilişkin faaliyetlere 158.869.131 TL ayrılmıştır. Personel giderlerine 128.277.303 TL, sosyal güvenlik kurumlarına prim giderlerine 29.040.225TL ve yolluk ödemelerine ise 1.551.603 TL ayrılmıştır.

3.1.3.2. Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları

2026 yılı içinde ajansa ait tüm hizmet binalarında kullanılmak üzere bir yıl içerisinde tüketilmesi beklenen sarf malzemeleri tedarik edilecektir. Kırtasiye ve büro malzemesi alımları, akaryakıt alımları, baskı ve cilt giderleri, temizlik malzemesi alımları, enerji alımları, su alımları, ikramlık malzeme alımı, yazıcı toner gibi sarf malzemelerinin satın alınması bu kapsamda değerlendirilmektedir. Ayrıca yardımcı hizmetler personeline TİS kapsamında yapılması öngörülen giyim yardımları bu kalemden karşılanacaktır.

Bu kapsamda bütçeden 2.200.000 TL ayrılmıştır.

3.1.3.3. Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri, Mamul Mal Alımları

2026 yılı içerisinde gerekli görülen menkul mal, gayrimaddi hak alımları ihtiyaçları bu gider kaleminden karşılanacaktır.

Bu kapsamda 11.850.000 TL bütçe ayrılmıştır.

3.1.3.4. Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri

Ajansın Denizli merkez hizmet binası ile Aydın ve Muğla Yatırım Destek Ofislerinde tadilat işlemleri kapsamında bakım ve onarım faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Aydın Yatırım Destek Ofisi binasının depreme karşı güçlendirme bakım inşaat çalışmaları bu kalemden karşılanacaktır.

Bu kapsamda hizmet binaları bakım ve onarım giderlerine 4.250.000 TL ayrılmıştır.

3.1.3.5. Kira, Araç, Temizlik ve Bilişim Hizmetleri Temini

Ajans merkezi Denizli'de Pamukkale Teknokent binasında kiralama yöntemi ile Aydın Yatırım Destek Ofisi mülkiyeti ajansa ait olan hizmet binasında, Muğla Yatırım Destek Ofisi ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ücretsiz bir şekilde Ajans kullanımına tahsis edilen Menteşe ilçesinde yer alan taşınmazda faaliyetlerini sürdürmektedir. Ajansın 4 adet şoför dâhil kiralama şeklinde kullanmakta olduğu taşıtların kira bedelleri, Kalkınma Ajansları Bilgi İşlem Altyapısının Merkezileştirmesi

kapsamındaki hizmet alımları, web siteleri bakım vb., Aydın ve Muğla yatırım destek ofislerinin temizlik hizmeti bedelleri, Denizli merkez hizmet binamızda güvenlik hizmeti bedellerinin ödenmesi öngörülmektedir.

Bu faaliyetler kapsamında bütçeden 16.090.000 TL ayrılmıştır.

3.1.3.6. Destek Hizmetleri Temini

Ajans 2026 yılı içerisinde iş sağlığı ve güvenliği, avukatlık hizmeti temini, Aydın YDO bina projelendirme vb. konularda hizmet alımı yapacaktır. Ayrıca, Ajansın rutin giderleri arasında yer alan haberleşme giderleri (posta, kargo ve telgraf ücretleri, telefon abonelik ve kullanım bedelleri, bilişim sistemleri ile ilgili hizmet alımları, internet servis sağlayıcılarına ödenen ücretler, internet telefon hatlarının kullanımı karşılığında Telekom'a ödenen ücretler), taşıma giderleri, komisyon giderleri bu kapsamda yer almaktadır.

Bu kapsamda Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler, Haberleşme Giderleri, Taşıma Giderleri gibi destek hizmetlerine 1.750.000 TL ayrılmıştır.

3.1.3.7. Yönetim Kurulu Toplantı Organizasyonları

Ajans Yönetim Kurulu toplantıları en az 2 ayda bir gerçekleştirilmektedir. Toplantı organizasyonları için 600.000 TL bütçe belirlenmiştir.

3.1.3.8. Görev Giderleri

Ajansın 2026 yılı içerisinde mükellef olduğu vergi, resim, harçlar ve benzeri giderler, mahkeme harç ve giderleri, kusursuz tazminatlar gibi giderler bu kapsamda yer almaktadır.

Bu kapsamda bütçeden 250.000 TL ayrılmıştır.

3.1.3.9. Temsil ve Tanıtma Giderleri

Genel Sekreterlik makamının temsil, ağırlama ve tanıtma giderleri bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda bütçeden 320.000 TL ayrılmıştır.

3.2 İzleme Değerlendirme

3.2.1 Program Sonrası Değerlendirme Faaliyetleri

Ajans tarafından yürütülen ve kapanışından itibaren 3 yıl geçmiş olan 2018 Kültür Turizminin Geliştirilmesi Mali Destek Programı, 2019 Yılı Temiz Üretim Mali Destek Programı ve 2019 Yılı Güçlü Sanayi Mali Destek Programının program sonrası değerlendirme ve analiz çalışması yapılacaktır. Çalışmaları tamamlanmış programların sonuçları, yeni destek programlarının tasarlanması ve proje geliştirme aşamalarında, girdi teşkil edecek mahiyette kullanılacaktır.

3.3 Bütçe Dağılımı

Tablo 14. Kurumsal Gelişim Bütçe Kırılımı

Başlık	Faaliyet	2026 Yılı Bütçesi
Kapasite Geliştirme	Hizmet İçi Eğitimler	2.000.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	İletişim ve Tanıtım Çalışmaları	3.000.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	İnsan Kaynaklarına İlişkin Faaliyetler	158.869.131
Diğer Proje ve Faaliyetler	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	2.200.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım ve Onarım Giderleri, Mamul Mal Alımları	11.850.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	4.250.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Kira, Araç, Temizlik Hizmetleri Temini	16.090.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Destek Hizmetleri Temini	1.750.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Yönetim Kurulu Toplantı Organizasyonları	600.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Görev Giderleri	250.000
Diğer Proje ve Faaliyetler	Temsil ve Tanıtma Giderleri	320.000
	TOPLAM	201.179.131

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

4.1. Amaç

Yerel kalkınma fırsatları çerçevesinde, sonuç odaklı programlarda öngörülme, ancak bölgesel kalkınma için büyük önem taşıyan çeşitli faaliyetler hayata geçirilecektir. Bu faaliyetlerin amaçları bölgenin iş ve yatırım olanaklarının geliştirilmesi ve tanıtımı, yerel paydaşların kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi ve dezavantajlı kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonunun artırılmasıdır. Bu bağlamda, yerel kalkınma fırsatları kapsamında hem ekonomik büyümenin desteklenmesi hem de sosyal gelişmeye katkıda bulunmak hedeflenmektedir.

Tablo 15: Yerel Kalkınma Fırsatları Amaçlar ve Faaliyetler

Amaçlar	Faaliyet ve Projeler
Bölgenin iş ve yatırım olanaklarının geliştirilmesi ve tanıtımı	Yatırımcı Çekme Faaliyetleri ve Uluslararası İş Birlikleri
	Sibervatan Etkinliği
	Dijital İşgücü ve Tekno-Girişimcilik Altyapısının Geliştirilmesi Eğitimleri/Faaliyetleri
Yöresel ürün ve değerlerin tanıtılması	Anadoludakiler/Yerel Ürünlerin Ticarileştirilmesi
	81 il 81 Ürün
	Kültür Yayınları
Yerel paydaşların kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi	Teknik Destek Programı
Dezavantajlı kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonunun artırılması	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)

4.2. Arka Plan

Sonuç Odaklı Programlar, belirli hedeflere ulaşmayı amaçlayan yapılandırılmış çalışmalarını kapsamaktadır. Ancak bölgesel kalkınma dinamiklerini derinlemesine etkileyen bazı önemli projeler ve faaliyetler bu programların dışında kalabilmektedir. Bu noktada, yerel kalkınma fırsatları başlığı altında toplanan hedefler devreye girmektedir. Bölgenin mevcut durumu ve ihtiyaçları göz önünde tutularak, 2026 yılı için belirlenen hedefler; bölgenin iş ve yatırım olanaklarının geliştirilmesi ve tanıtımı, yöresel ürün ve değerlerin tanıtılması, yerel paydaşların kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi ve dezavantajlı kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonunun artırılmasıdır. Bu kapsamda yerel kalkınma fırsatları başlığında Uluslararası İş Birlikleri ve Yatırımcı Çekme Faaliyetleri, Siber Vatan Programı, dijital iş gücü ve teknogirişim altyapısının güçlendirilmesi faaliyetlerine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra Anadoludakiler ve yerel ürünlerin ticarileştirilmesi, 81 il 81 ürün ve Kültür Yayınları çalışmaları yöresel ürün ve değerlerin tanıtılması hedefi ile gerçekleştirilecektir. Yerel paydaşların kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi için ise *Teknik Destek Programı*'na çıkılması hedeflenmektedir. Dezavantajlı kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonunun artırılması amacıyla yönelik olarak *Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)* yürütülmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda, yerel kalkınma fırsatları, bölgenin potansiyelini değerlendirmek için kayda değer bir öneme sahiptir.

4.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 16: Çıktı Hedefleri

Faaliyet	Çıktı Göstergesi	Hedef
Sibervatan Programı	Program kapsamında eğitim alan kişi sayısı	75
Dijital İşgücü ve Tekno-Girişimcilik Altyapısının Geliştirilmesi	Eğitim ve etkinliklere katılan kişi sayısı	12
Yatırımcı Çekme Faaliyetleri ve Uluslararası İş Birlikleri	Bölgenin iş ve yatırım olanaklarının tanıtıldığı toplantı/etkinlik sayısı	6
Yerel Kalkınma Hamlesi	YKH Teşvik Programı tanıtımı yapılan firma sayısı	150
Anadoludakiler/Yerel Ürünlerin Ticarileştirilmesi	Ticarileştirme faaliyetleri yürütülen yöresel ürün sayısı	3
81 il 81 Ürün	Markalaşma ve tanıtım faaliyetleri yürütülen ürün sayısı	3
Kültür Yayınları	Yürütülen kültür yayını çalışması sayısı	6
Teknik Destek Programları	Alternatif turizm, üretici örgütleri, dijitalleşme, genç ve kadın istihdamı temalı desteklenen proje sayısı	30
SOGEP Projelerinin Yürütülmesi	SOGEP kapsamında yürütülen proje sayısı	11
Üreten Şehirler Projesi	Üreten şehirler projesi kapsamında yürütülen proje sayısı	2

4.4. Proje ve Faaliyetler

4.4.1. Kapasite Geliştirme

4.4.1.1. Sibervatan Programı

Ülkede siber güvenlik alanında nitelikli insan kaynağının yetiştirilerek genç istihdamının artırılmasının sağlanması amacıyla Kalkınma Ajansları tarafından Sibervatan Programı uygulanmaktadır. Bu doğrultuda 2024 yılında Muğla'da 45 öğrencinin etkin katılımı ile başarılı bir şekilde Sibervatan etkinliği gerçekleştirilmiştir. 2025 yılında Aydın'da uygulanan etkinliğin 2026 yılında ise tüm Türkiye'de gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Sibervatan programı, nitelikli siber güvenlik uzmanı yetiştirilmesi amacıyla Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından geliştirilen eğitim müfredatı ve programı oluşturma, kapasite geliştirme, farkındalık ve motivasyon oluşturma faaliyetlerinden oluşmaktadır. Kurgulanan programlarda eğitimlerin yanında teknik geziler, usta çırak buluşmaları, konferanslar ve seminerler, mentör firmalar ile birebir çalışmalar, Capture The Flag (CTF) yarışmaları ile girişimcilik ekosistemi oluşturulmakta ve geliştirilmektedir.

Eğitim konuları aşağıdaki konulardan oluşacaktır:

- Siber Güvenlik Uzmanlığına Hazırlık
- Linux ve CEH
- Sızma Testi
- Web Güvenliği
- Zararlı Yazılım ve Tersine Mühendislik
- Adli Analiz
- Bilişim Hukuku
- Saldırı Tespit ve Kayıt Yönetimi

Faaliyet kapsamında 1.500.000 TL harcama öngörülmektedir.

4.4.1.2. Dijital İş Gücü ve Tekno-Girişimcilik Altyapısının Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler

Ülkenin küresel piyasalarda rekabet edebilmesine olanak sağlayacak, ihracat kabiliyeti olan, istihdam potansiyeli yüksek, marka değeri oluşturabilecek, yenilikçi ve teknoloji alt yapısına sahip sektörlerde yer alan işletmelerin sayısının artırılması önem arz etmektedir.

Bu doğrultuda bölgede teknoloji tabanlı girişimlerin doğmasını, büyümesini ve sürdürülebilir hale gelmesini sağlayacak dijital teknolojilerde beceri geliştirme üzerine eğitim programları düzenlenerek genç ve kadın istihdamı önceliklendirilecektir. Teknokent, teknopark ve üniversiteler ile ortak eğitim programları tasarlanarak dijital teknoloji beceri geliştirme programı gibi etkinliklerle eğitim programları düzenlenecektir.

Bölgedeki üniversiteler, teknoparklar ve odalar ile iş birliği içerisinde hareket edilerek Muğla'da Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER) kurulum sürecine katkı sağlanacaktır. Bu kapsamda teknoloji tabanlı girişimcilik kapasitesi, mevcut sektör potansiyelleri, girişimci profilleri ve yatırımcı ilgisi analiz edilecek; TEKMER'in tematik odak alanları (enerji, sağlık, turizm teknolojileri, tarım teknolojileri vb.) belirlenecektir. İhtiyaç duyulması halinde fizibilite raporu hazırlanarak yatırım planı somutlaştırılacaktır. Ayrıca, bölge dışındaki TEKMER'lere ziyaretler gerçekleştirilerek tecrübe aktarımı sağlanacak, bölgedeki teknogirişimcilik ekosisteminde yer alan önemli aktörlerin sürece dahil olması ve etkileşim ortamının artırılması için etkinlikler düzenlenecektir.

Faaliyet kapsamında 2.000.000 TL bütçe öngörülmüştür.

4.4.2. Tanıtım ve Yatırım Destek

4.4.2.1. Yatırımcı Çekme Faaliyetleri ve Uluslararası İş Birlikleri

Yatırım Destek Ofisleri, uluslararası iş birlikleri tesis etmek ve yatırımcı çekmek için potansiyel hedef ülkeler ile ilgili bölgesel/yerel düzeyde öncelikler ile uyumlu olacak şekilde uzmanlaşmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda bölge için önem arz eden potansiyel yatırım alanlarına ilişkin faaliyetler

gerçekleştirilecektir. İl veya sektör özelinde öne çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda; farklı ülke ya da ülkeler nezdinde ticaret ataşelikleri/müşavirlikleri, ticaret ve sanayi odaları, iş insanları dernekleri, Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi yerel danışman ağı ve ilgili diğer kuruluşlar ile ağ geliştirmeye ve iş birliğine yönelik faaliyetler düzenlenecektir. Bu çalışmalar kapsamında Bölgemizdeki dış ticaret ve yatırım olanaklarının tanıtımının artırılması hedeflenmektedir. Söz konusu yatırımcı çekme ve uluslararası iş birliği faaliyetlerinde Yerel Kalkınma Hamlesi Teşvik Programı kapsamında yerel düzeyde desteklenmesi öngörülen yatırım alanlarının da tanıtımı yapılacaktır.

Aydın ili ve çevresi, Türkiye'nin en yüksek jeotermal potansiyeline sahip bölgelerinden biridir. Bu güçlü kaynak yapısı, yalnızca yenilenebilir enerji üretimi açısından değil, aynı zamanda dijital ekonominin enerji ihtiyacını sürdürülebilir biçimde karşılayacak altyapıların oluşturulması açısından da büyük bir stratejik değer taşımaktadır. Dünya genelinde veri merkezlerinin enerji tüketimi hızla artarken, jeotermal enerji gibi kesintisiz ve çevre dostu kaynakların bilgi teknolojileriyle entegrasyonu giderek önem kazanmaktadır. İzlanda, ABD ve Avrupa'nın bazı bölgelerinde, büyük teknoloji şirketleri ve veri merkezi operatörleri, jeotermal enerjiyle çalışan tesislere yatırım yaparak hem enerji maliyetlerini düşürmekte hem de karbon nötrlüğü hedeflerine ulaşmaktadır. Bu yatırımlar, enerji arz güvenliği ve çevresel sürdürülebilirlik açısından yeni bir endüstri standardı oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Aydın'daki jeotermal kaynakların bilgi teknolojileriyle entegrasyonu yönünde stratejik iş birliği çalışmaları planlanmaktadır. ABD ve Avrupa Birliği ülkelerinden potansiyel yatırımcılar, teknoloji firmaları ve enerji şirketleriyle iletişim ve işbirliği çabaları başlatılacaktır. Amaç, jeotermal tabanlı enerji altyapılarını kullanarak çevre dostu, düşük karbonlu veri merkezleri ve yapay zekâ destekli dijital altyapılar geliştirmektir. Aydın'ın jeotermal enerji potansiyeli, düşük enerji maliyetleri, güvenilir arz yapısı ve teknik kapasitesi; yeşil dönüşüm vizyonuna sahip uluslararası BT şirketleri için cazip bir yatırım ortamı sunmaktadır. Bu girişimle, yerel kaynakların küresel teknoloji ağlarına entegre edilmesi ve Aydın'ın bölgesel bir yeşil teknoloji üssü haline gelmesi hedeflenmektedir.

Denizli ihracatında tekstil ve konfeksiyon, elektrik elektronik, ana metal sanayi, tekstil hammaddeleri, madencilik, makine ve aksamlarının yanında tarıma dayalı sanayi gibi imalat sanayi sektörleri öne çıkmakta ve bu sektörlerde ihracat ABD dışında yoğun olarak, İngiltere, Almanya, İtalya, Hollanda, İspanya gibi Avrupa ülkeleri ile gerçekleştirilmektedir. Bu ülkeler, Denizli'de gelişme potansiyeli içeren ve Ajansın da odak sanayi alanları olan teknik tekstil ve hammaddeleri, makine imalatı, gıda imalatı gibi alanlarda stratejik ticari partner olma özelliğinin yanında coğrafi olarak da yakınlık avantajına sahiptirler. Ayrıca yine Avrupa Birliği ülkeleri ile yapılan ticarete söz konusu olan sınırda karbon düzenlemeleri, sürdürülebilir çevre uygulamaları gibi alanlarda işbirliklerinin de önümüzdeki dönemde yoğunlaşması beklenmektedir. Bu çerçevede bölge için önem arz eden potansiyel yatırım alanlarına ilişkin tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Tanıtım faaliyetleri yoluyla il veya sektör

özelinde belirlenecek temalar doğrultusunda yoğun ticari faaliyette bulunulan Avrupa ülkeleri başta olmak üzere irtibat kurulan diğer ülkeler ile ticari ve stratejik işbirlikleri geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Muğla'nın sürdürülebilir turizm yatırım fırsatlarının tanıtımı yapılmaya devam edilecektir. Potansiyel yatırım alanlarına ilişkin olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile irtibata geçilecek, ihtiyaç olması halinde yatırımcıların ihtiyaçlarına yönelik rapor, analiz ve fizibilite gibi çalışmalar hazırlanacaktır. Bunun yanı sıra, Muğla'da Avrupa İşletmeler Ağı projesi kapsamındaki işletmeler hedeflenerek; gıda, sağlık turizmi ve teknoloji alanlarında düzenlenecek alım heyeti organizasyonlarında yer alınacak, bu organizasyonların hazırlanması ve yürütülmesi sürecinde bölgedeki firmaların ihtiyaçlarını tespit ederek uygun firmaların heyetlere dahil edilmesi koordine edilecektir. Ayrıca, uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi ve bölge firmalarının ihracat kapasitesinin artırılması amacıyla eşleştirme faaliyetleri yapılacaktır.

Yatırım alanlarına ilişkin raporların hazırlıklarında gerekebilecek maliyetler, yatırımcıların ağırlanması, yatirimadestek.gov.tr web sitesinin güncellenmesi ve gerekli yatırımların fizibilite çalışmaları gibi faaliyetler için 3.000.000 TL ödenek ayrılmıştır.

4.4.2.2. Yerel Kalkınma Hamlesi

Yerel Kalkınma Hamlesi (YKH) Teşvik Programı mevzuatı çerçevesinde desteklenmesi öngörülen yatırım konularının her yılın Ocak ayında ilan edileceği belirtilmiştir. Bölgede yatırımların faaliyete geçirilmesi için söz konusu yatırım alanlarının ilgili kurum, kuruluş ve yatırımcılar ile istişare edilerek seçilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda 2026 YKH konularının belirlenmesi amacıyla yerel düzeyde faaliyet gösteren paydaş kuruluşların görüş ve önerilerinin de dikkate alınması ve meslek komiteleri ile irtibata geçilmesi planlanmaktadır. İller özelinde potansiyel içeren yatırım alanlarının belirlenmesinden sonra Ajans tarafından birebir yatırımcı görüşmeleri gerçekleştirilecektir.

Bu kapsamda 500.000 TL harcama öngörülmektedir.

4.4.2.3 Anadoludakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme

Anadoludakiler temaları kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler genel olarak Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP kapsamında ele alınmaktadır. Ancak SOP faaliyetleri dışında kalan ve Anadoludakiler Projesi kapsamında Bakanlık koordinasyonunda gerçekleşecek yerel potansiyel içeren ürünlerin belirlenmesi, belirlenen ürünlerin ticarileştirilmesi ve bu alanlarda gerekli çalışmaların yapılmasına yönelik tanıtım faaliyetleri, promosyon hizmetleri, mal alımı gibi faaliyetler bu başlık kapsamında yürütülecektir.

Tablo 17. Anadoludakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme Temasına Yönelik Faaliyetler

Proje/Faaliyet	Açıklama
Yöresel Ürünlerin Katma Değerinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler	Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP kapsamında gerçekleştirilecektir.
Yöresel Ürünlerin Markalaştırılmasına Yönelik Faaliyetler	Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP kapsamında gerçekleştirilecektir.
Yöresel Ürünlerin Pazar Payının Artırılmasına Yönelik Faaliyetler	Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP kapsamında gerçekleştirilecektir.
Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi Mali Destek Programı	Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP kapsamında gerçekleştirilecektir.
Üretici Örgütleri GÜdümlü Proje Geliştirme Faaliyetleri	Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP kapsamında gerçekleştirilecektir.

Bu kapsamda 2.250.000 TL bütçe öngörülmektedir.

4.4.2.4 81 İl 81 Ürün Projesi

Ajans tarafından belirlenen yerel potansiyel içeren ürünlerin üretim ve tedarik zincirlerinin analiz edilmesi, potansiyel pazarların belirlenmesi, markalaşma, standardizasyon ve ticarileştirme süreçlerine ilişkin çalışmalar Bakanlık koordinasyonunda yürütülecektir. Bu kapsamda il ve ilçelerde gerekli görülen ürünler ve alanlara dair çalıştaylar düzenlenecek ve somut öneriler geliştirilecektir.

Bu kapsamda 2.000.000 TL bütçe öngörülmektedir.

4.4.2.5 Kültür Yayınları

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü koordinasyonunda “Kültür Yayınları” çalışması 2025 yılında başlatılmıştır. Bu çalışmalar 2026 yılında da Genel Müdürlük koordinasyonu ve yönlendirmesi çerçevesinde devam edecektir.

Bu kapsamda 6.000.000 TL bütçe öngörülmektedir.

4.4.3 Ajans Destekleri

4.4.3.1 Teknik Destek Programları

Bölgedeki kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörün bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntıyla karşılaşılan bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı projelere ajans tarafından teknik destek sağlanacaktır.

2026 yılı teması olan “Anadoludakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme” konusuna Teknik Destek önceliklerinde yer verilecektir.

2026 yılı Teknik Destek Programının bütçesi 15.000.000 TL olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte 2025 yılı Teknik Destek ödemelerinden 10.000.000 TL ödeme 2026 yılında gerçekleştirilecektir.

4.4.3.2 Fizibilite Desteği Programı

Ajansın plan, program ve stratejik öncelikleri ve SOP'lar ile uyumlu, kısa/orta vadede yatırıma dönüştürülebilecek nitelikteki fizibilite çalışmalarının desteklenmesi amacıyla açıklanan 2024 Yılı Fizibilite Desteği Programı kapsamında 2025 yılında sözleşmesi imzalanan projelerin uygulama süreleri 2026 yılında tamamlanacaktır.

Bu kapsamda 2026 yılına 540.000 TL bütçe öngörülmektedir.

4.4.3.3 Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) Projelerinin Yürütülmesi

“Dezavantajlı kesimlerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonunun artırılması” amacına yönelik olarak; bölgede Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) yürütülmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda bölgedeki paydaş kurum ve kuruluşlar ile bölgenin ihtiyaçlarına yönelik proje geliştirme faaliyetleri sürdürülecektir. 2025 yılında onaylanıp 2026 yılında yürütülecek projeler aşağıdaki gibidir:

Bu kapsamda 2025 yılı projeleri için 11.900.000 TL bütçe öngörülmekle birlikte 2024 yılı SOGEP projelerinin uygulanması için 8.360.000 TL bütçenin 2026 yılında kullanılacağı öngörülmektedir.

4.4.3.4. Kadın Girişimci Destek Programı

Program kapsamında desteklenen projelerin nihai ödemeleri için 2026 Yılı bütçesi 3.000.000 TL olarak öngörülmüştür.

4.4.3.5. Üreten Şehirler Programı

Üreten Şehirler Programı kapsamında 2026 yılında Denizli ilinde “Güney Ege Yeşil Dönüşüm ve Verimlilik Test Merkezi” projesi uygulanmaya devam edecektir.

Bu kapsamda 2026 yılında bu proje için 13.000.000 TL bütçe öngörülmektedir.

4.4.3.6. Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi (SoGreen)

Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi, Dünya Bankası destekli bir proje olup, Türkiye’de yeşil ve kapsayıcı ekonomik dönüşümü hızlandırmayı amaçlamaktadır. Proje; sanayi, tarım ve turizm gibi temel sektörlerde enerji verimliliği, yenilenebilir enerji uygulamaları, kaynak verimliliği ve döngüsel ekonomi çözümlerini teşvik etmektedir. Bunun yanında, kadınlar, gençler ve kırılgan grupların üretim süreçlerine dahil edilmesi yoluyla sosyal kapsayıcılığı da öncelemektedir.

Proje kapsamında Hızlandırıcı Destek, Kuluçka Desteği, Geri Ödemeli Finansman Desteği ve Kapsayıcı ve Yeşil Toplum Ekonomik Tesisleri olmak üzere 4 bileşende alt projeler 81 ilde desteklenecektir.

Ajansımız tarafından bölgede yürütülecek olan proje kapsamında 275.000.000 TL bütçe öngörülmektedir.

4.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 18: Yerel Kalkınma Fırsatları Zaman Planlaması

Faaliyet ve Projeler	2026			
	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek
Denizli Sibervatan Programı				
Dijital İşgücü ve Tekno Girişimcilik Altyapısının Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler				
Yatırımcı Çekme Faaliyetleri ve Uluslararası İş Birlikleri				
Yerel Kalkınma Hamlesi				
Anadoludakiler/Yerel Ürünlerin Ticarileştirilmesi				
81 İl 81 Ürün				
Kültür Yayınları				
Teknik Destek Programları				
Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) Projelerinin Yürütülmesi				
Üreten Şehirler Programı				
SoGreen Projesi				

4.6. İzleme ve Değerlendirme

Yerel Kalkınma Fırsatlarına ilişkin 3 ayda bir genel sekreter başkanlığında birim başkanları ve program koordinatörleri toplantısı gerçekleştirilecektir. Toplantı öncesinde çalışma programında yer alan faaliyetlerden sorumlu birimler ilerlemelere ilişkin raporlarını sunacaklardır. Program izleme ve değerlendirme çalışmalarındaki tüm çıktılar bir sonraki programlama aşamalarına veri sağlayacak, ölçülebilir ve karşılaştırılabilir nitelikte hazırlanacaktır. İzleme ve değerlendirme sürecine ilişkin detaylar SOP yönetim planında yer almaktadır.

4.7 Bütçe Dağılımı

Tablo 19. Yerel Kalkınma Fırsatları Bütçe Dağılımı

Başlık	Faaliyet	2026 Yılı Bütçesi
Kapasite Geliştirme	Siber Vatan Programı	1.500.000
Kapasite Geliştirme	Dijital İş Gücü ve Teknogirişim Altyapısının Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler	2.000.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırımcı Çekme Faaliyetleri ve Uluslararası İş Birlikleri	3.000.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yerel Kalkınma Hamlesi	500.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Anadoludakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme	2.250.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	81 il 81 Ürün	2.000.000
Tanıtım ve Yatırım Destek	Kültür Yayınları	6.000.000
Ajans Destekleri	Teknik Destek Programları	25.000.000
Ajans Destekleri	Fizibilite Desteği	540.000
Ajans Destekleri	Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP) Projelerinin Yürütülmesi	20.260.000
Ajans Destekleri	Kadın Girişimci Destek Programı	3.000.000
Ajans Destekleri	Üreten Şehirler Programı	13.000.000
Ajans Destekleri	SoGreen Projesi	275.000.000
	TOPLAM	354.050.000

5.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ajans tarafından önümüzdeki dönemlerde uygulanacak Sonuç Odaklı Programlar ve Yerel Kalkınma Fırsatları faaliyetleri; bölgesel ve ulusal düzeyde hazırlanan ilgili politika ve strateji dokümanları çıktıları dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu kapsamda uygulanacak programlar aracılığıyla, kaynakların stratejik alanlara kaydırılarak daha verimli ve etkin bir şekilde kullanılması öngörülmektedir. Söz konusu yaklaşım, On İkinci Kalkınma Planı ve 2024-2028 Bölge Planı'nda yer alan politikaların işlevsel hale getirilmesi ve paydaşlarla birlikte hayata geçirilmesi açısından da kritik önem taşımaktadır.

Ajans, Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar SOP ile turizm sektöründe, Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi SOP ile tarımsal ve diğer yerel ürünlerin üretiminde ve markalaştırılmasında, Sanayide Yeşil ve Dijital Dönüşüm SOP ile de tekstil/giyim, gıda ve makine imalatı sektörleri başta olmak üzere imalat sanayinde katma değer yaratan ve verimliliği artıran sonuçlara ulaşmayı hedeflemektedir.

Sonuç Odaklı Program yöntemine geçiş ile birlikte Ajans personelinin uzmanlık alanları revize edilmiş, ajans personelinin imkân verdiği ölçüde Sonuç Odaklı Programlar kapsamındaki eğitimlere ve etkinliklere katılım sağlaması teşvik edilmektedir.

Sonuç Odaklı Programlar dışında, bölge kalkınması açısından önem taşıyan ve dönüşüm sağlanabilecek diğer öncelikli alanlara ve temalara yönelik faaliyetlere ise "Yerel Kalkınma Fırsatları" bölümü altında yer verilmiştir. Bu kapsamda uygulanacak Teknik Destek Programları ve SOGEP gibi destek enstrümanları dışında, özellikle bölgeye yatırımcı çekilmesi ve işgücü altyapısının ulusal önceliklere göre güçlendirilmesi ile ilgili faaliyetlere ağırlık verilmesi öngörülmektedir. Aynı zamanda 2026 yılı teması olarak belirlenen "Anadoludakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme" teması "Yerel Kalkınma Fırsatları" altında ele alınmıştır.

Sonuç Odaklı Programlar ve Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında gerçekleştirilecek olan faaliyetlerin; ulusal ve bölgesel politikalar ile uyum bakımından, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve bölgedeki ilgili paydaşlar ile iş birliği ve koordinasyon halinde sürdürülmesi hususu gözetilecektir.

EK-A 2026 Yılı Güdümlü Proje Bilgi Formu

Güdümlü Proje nerisi bulunmamaktadır.

EK-B Yurtdışı Fuarlar ve Çalışma Ziyaretleri Tablosu

2026 yılında yurt dışı fuar ve çalışma ziyareti öngörülmemektedir.

EK-C Düzenlenecek Etkinlikler Tablosu

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştiği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar	Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Alternatif Turizm Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Çalışmaları	Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar	Özellikle bölgenin iç kesimlerinde turizme yön vermek, yerelde gelişen turizm hareketini doğru yönlendirmek, alternatif turizm olanaklarının çeşitlendirilmesi için yapılacaktır.	Alternatif turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi yönelik proje fikirlerinin geliştirilmesi ve proje ekiplerinin deneyimli proje ekipleri ile tecrübe paylaşımı yapabilmeleri	2.000.000 TL	Aydın, Denizli, Muğla	Kaymakamlıklar İlçe Belediye Başkanlıkları Akademisyenler İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Temsilcileri Sivil Toplum Kuruluşları	İlgili SOP Birimleri ve Yatırım Destek Ofis(ler)i	Yıl Boyu
Alternatif Turizm Destinasyonlarında Tanıtım Organizasyonları	Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar	Bölgenin alternatif turizm öğelerini öne çıkaran, alternatif turizm destinasyonlarının bilinirliğini artıran organizasyonlar paydaşlarla iş birliği ile ulusal ve uluslararası katılımcıların (basın, influencer ve turizm profesyonelleri vb.) da katılımıyla gerçekleştirilecektir.	Turizmin dört mevsime yayılması ve destinasyonların organizasyon yapabilme kapasitesinin, farklı pazarlarda bilinirliğinin ve görünürlüğünün artırılması	5.000.000 TL	Aydın, Denizli, Muğla	Kaymakamlıklar İlçe Belediye Başkanlıkları Akademisyenler İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Temsilcileri Sivil Toplum Kuruluşları İçerik Üreticiler	İlgili SOP Birimleri ve Yatırım Destek Ofis(ler)i	Yıl Boyu

Kırsal Kalkınmaya Yönelik Kapasite Geliştirme Faaliyetleri	Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi	Kırsal ilçe ya da yörenin ihtiyaçlarına yönelik kültürel değerlerin ekonomik değerlere dönüştürülmesi, tarımsal üretim potansiyelinin geliştirilmesi, tarımda iklim değişikliğine uyum, yeşil dönüşüm, mavi dönüşüm, dijital pazarlama, markalaşma, coğrafi işaretler, finansal okuryazarlık gibi çeşitli eğitimler ile kırsalda kapasitenin geliştirilmesine yönelik faaliyetler düzenlenecektir.	Kırsal kalkınmayı destekleyecek sürdürülebilir üretim, tasarım, pazarlama, tanıtım, mesleki becerilerin iyileştirilmesi konularındaki kapasiteyi artıracak, iklim değişikliği, çevre sorunları, üretim ve pazarlamaya yönelik zorluklar ile mücadele kapasitesinin artmasına katkı sağlayacak etkinliklerin yapılması ile başarılı örneklerin ve tecrübelerin paylaşılarak yaygınlaştırılması	2.250.000 TL	Aydın, Denizli, Muğla	Kaymakamlıklar İl, ilçe tarım müdürlükleri Kooperatifler Birlikler Ziraat Odaları Ticaret Borsaları Çiftçiler Sivil Toplum Kuruluşları	İlgili SOP Birimleri ve Yatırım Destek Ofis(ler)i	Yıl Boyu
--	--------------------------------------	--	---	--------------	-----------------------	--	---	----------

Yöresel Ürünlerin Pazar Payının Artırılmasına Yönelik Faaliyetler	Üretici Örgütlerinin Güçlendirilmesi	AVM ve kent merkezleri gibi alanlarda, kooperatif ürünleri başta olmak üzere, yöresel ürünlerin satışına yönelik stantların oluşturulması ve e-ticaret sitelerinde satışa yönelik çalışmalar yürütülecektir. Ayrıca 5 yıldızlı otellerde "Anadoludakiler" markasına yönelik tasarlanacak konsept demonstrasyon ve satış alanları oluşturularak yöresel ürünlerin pazarlanmasının yaygınlaştırılmasına da planlanmaktadır.	Yöresel ürünlerin satış kanalları çeşitlendirilerek fuar ve B2B gibi etkinlikler ile de desteklenerek tanıtımının yapılması ile yurt içi ve yurt dışı pazarda yer bulması ve satışının yaygınlaştırılması	3.000.000 TL	Aydın, Denizli, Muğla	AVM Otel E-ticaret siteleri Kooperatifler Birlikler Ziraat Odaları Ticaret Borsaları Sivil Toplum Kuruluşları	İlgili SOP Birimi ve Yatırım Destek Ofis(ler)i	Yıl Boyu
---	--------------------------------------	---	---	--------------	-----------------------	--	--	----------

Dijital İş Gücü ve Tekno Girişimcilik Altyapısının Geliştirilmesine Yönelik Etkinlikler	Yerel Kalkınma Fırsatları	Bölgede teknoloji tabanlı girişimlerin doğması, büyümesi ve sürdürülebilir hale gelmesini sağlayacak dijital teknolojilerde beceri geliştirme üzerine eğitim programları düzenlenmesi, dijital teknoloji beceri geliştirme programı gibi etkinliklerin düzenlenmesi ve genç ve kadın istihdamının önceliklendirilmesi amaçlanmaktadır.	Bölgede ihracat kabiliyeti, istihdam potansiyeli yüksek, marka değeri oluşturabilecek, yenilikçi ve teknoloji alt yapısına sahip işletmelerin sayısının ve teknolojik işletmelerde kadın ile genç istihdamını sayısının artması	2.000.000 TL	Muğla	Özel Sektör Teknokent ve Teknoparklar Ticaret ve Sanayi Odaları Üniversiteler Sivil Toplum Kuruluşları	Muğla YDO	Yıl Boyu
Siber Vatan Etkinliği	Yerel Kalkınma Fırsatları	Ülkede siber güvenlik alanında nitelikli insan kaynağının yetiştirilerek genç istihdamının artırılmasının sağlanması planlanmaktadır.	Siber güvenlik alanında kapasite geliştirme, farkındalık ve motivasyon oluşturma	1.500.000 TL	Aydın Denizli Muğla	Bölge üniversiteleri, teknokentleri, Ticaret ve Sanayi Odaları	YDO'lar	Yıl Boyu
81 il 81 Ürün	Yerel Kalkınma Fırsatları	Çalıştaylar yapılması planlanmaktadır.		2.000.000 TL	Aydın, Denizli, Muğla	Ticaret ve Sanayi Odaları	Kırsal Kalkınma Birimi	Yıl Boyu

EK-D Yapılacak Araştırmalar, Analizler, Stratejiler ve Raporlar Tablosu

Yapılacak Araştırma/Analiz/Strateji/Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Alternatif Turizm Rotalarının Geliştirilmesi	Alternatif turizm olanaklarını geliştirmek amacıyla inanç, spor ve kültür turizmi rota çalışmaları yapılacaktır. Dokümanlar dijital olarak hazırlanacaktır.	Hizmet Alımı	Rota oluşturma, haritalama konusunda profesyonel danışmanlık alınacaktır. Harita ve dokümanın dijital tasarımı yaptırılacaktır.
Turistik Tesislerin Sürdürülebilir Turizme Adaptasyonu	Sürdürülebilir turizm konusunda farklı alanlarda sertifikasyon süreçleri de devam edecektir. Bu anlamda bölgedeki mevcut durumun tespitine yönelik incelemeler yapılması planlanmaktadır.	Ajans eliyle	-
Yöresel Ürünlerin Katma Değerinin Artırılmasına Yönelik Analiz Çalışmaları	İlçelerde kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, katma değer artırılarak gelir düzeyinin yükseltilmesine katkı sağlamak üzere ekonomik değer taşıyan tarımsal ürünler, el sanatları gibi yöresel ürünlerin tespit edilmesi, harekete geçirilmesine yönelik saha araştırmaları, görüşmeler ve literatür taraması ile "Yöresel Ürün Analiz Raporları" oluşturulacaktır.	Hizmet Alımı (Saha araştırmaları ve görüşmelere ajans personeli de katılım sağlayacaktır)	Yöresel Ürün Analiz Raporu profesyonel dış uzmanlar tarafından yapılacaktır.
Sektörlerin Rekabetçiliğini Artırmaya Yönelik Analiz ve Stratejilerin Geliştirilmesi	Sektörlerin rekabetçiliğini ve pazar payını artırmaya yönelik stratejilerin oluşturularak raporlanması gerçekleştirilecektir. Sektörlere özel hedef pazar analizlerinin, fizibilitelerin, stratejilerin bu faaliyet kapsamında hazırlanması planlanmaktadır.	Hizmet Alımı	Profesyonel dış uzmanlar tarafından yapılacaktır.

EK-E Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları Tablosu

Yapılacak Program Sonrası Değerlendirme ve/veya Etki Analizi Çalışmaları	Programın Yılı	Programın Kapanış Tarihi	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
2018 Kültür Turizminin Geliştirilmesi Mali Destek Programı Program Sonrası Değerlendirme Raporu Çalışması	2018	25.03.2022	Ajans eliyle	-
2019 Yılı Temiz Üretim Mali Destek Programı Program Sonrası Değerlendirme Raporu Çalışması	2019	18.05.2022	Ajans eliyle	-
2019 Yılı Güçlü Sanayi Mali Destek Programı Program Sonrası Değerlendirme Raporu Çalışması	2019	27.06.2022	Ajans eliyle	-

EK-F Anadolu dakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme

Proje/Faaliyet	Açıklama	Beklenen Fayda ve Çıktı	İl	Sorumlu Ajans Birimi
Teknik Destek	2026 Yılı Teknik Destek Programı kapsamında Anadolu dakiler/Yerel Ürünleri Ticarileştirme teması program öncelikleri arasında yer alacaktır.	Bölge illerinde yerel ürünlerin ticarileşmesi konusunda yönlendirici olunması amaçlanmaktadır.	Aydın Denizli Muğla	Program Uygulama Birimi
Alternatif Turizmde Yeni Destinasyonlar SOP	Etkinliklerde yerel ürünlerin tanıtımına da yer verilecektir, yerel ürünlerin turizmde kullanımı teşvik edilecektir.	Bölge illerinde alternatif turizm potansiyelinin etkinlikle kullanılması ve alternatif turizm faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasında yerel ürünlerin öne çıkarılmasına odaklanılacaktır.	Aydın Denizli Muğla	Turizm ve Tanıtım Birimi
Yöresel Ürünlerin Katma Değerinin Artırılmasına Yönelik Analiz Çalışmaları	İlçelerde kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine ve katma değer artırılarak gelir düzeyinin yükseltilmesine katkı sağlamak amacıyla, ekonomik değer taşıyan tarımsal ürünler, el sanatları ve diğer yöresel ürünler tespit edilecektir. Bu kapsamda saha araştırmaları, laboratuvar çalışmaları ve literatür taraması yapılacak ve sonuçlar "Yöresel Ürün Analiz Raporları"nda sunulacaktır. hedeflenmektedir.	Anadolu dakiler ve yöresel ürünlerin ticarileştirilmesi teması kapsamında değer zinciri araştırmaları gerçekleştirilecektir. Raporlarda ürün bazlı analizler ile katma değer yol haritaları oluşturulması	Aydın, Denizli Muğla	Kırsal Kalkınma Birimi

Yöresel Ürünlerin Markalaştırılmasına Yönelik Faaliyetler	Anadoludakiler ve Yöresel Ürünlerin Ticarileştirilmesi teması kapsamında üretici örgütlerine danışmanlık faaliyetleri, coğrafi işaretli ürünlerin markalaştırılması, yöresel ürünlere yönelik marka hikayesi ve görsel içerik üretimi faaliyetleri yürütülecektir.	Bu kapsamdaki faaliyetlerde üretici örgütleri aracılığı ile yöresel ürünlerin markalaşması, tanınırlığının artırılması, pazarlama ağlarına daha kolay ulaştırılması hedeflenmektedir.	Aydın, Denizli Muğla	Kırsal Kalkınma Birimi
Yöresel Ürünlerin Pazar Payının Artırılmasına Yönelik Faaliyetler	Yöresel ürünlerin satış kapasitesinin artırılmasına yönelik e-ticaret siteleri, AVMLer ve yerel paydaşlarla işbirliği yapılacak; yöresel gastronomi ürünleri ile yöreye özgü yeni tarifler ve inovatif ürünler geliştirilecek; öne çıkan yöresel el ürünleri ve sanatlarının gelecek nesillere aktarılması, yenilikçi tasarımlar ile pazarlanması ve yöresel motiflerin günümüze taşınması için çirak yetiştirme ve modern tasarım programları uygulanacaktır.	Bu kapsamda yöresel ürünlere yönelik gerçekleştirilecek yenilikçi girişimlerle kooperatifler ve yerel paydaşlar aracılığıyla yöresel ürünlerin Pazar payının artırılması hedeflenmektedir.	Aydın, Denizli Muğla	Kırsal Kalkınma Birimi
SOGEP Projeleri	Yöresel ürünlerin katma değerinin artırılması ve ticarileştirilmesine yönelik projelere öncelik verilecektir.	Bölge illerinde yöresel ürünlerin katma değerinin artırılması, markalaştırılması, tanınırlığının sağlanması, pazar payının artırılması hedeflenmektedir.	Aydın Denizli Muğla	Program Uygulama Birimi
Üretici Örgütleri GÜdümlü Proje Geliştirme Faaliyetleri	Geliştirilecek güdümlü projenin Anadoludakiler ve Yöresel Ürünlerin Ticarileştirilmesi temasına hizmet eder şekilde kurgulanması amaçlanmaktadır.	Bölgede yöresel ürünler ve üretici örgütlerini kapsayacak bir güdümlü proje ile yöresel ürünlerin markalaşması ve pazar payının artırılması, yöresel ürünlerin katma değerinin artırılması gibi öncelikler hedeflenmektedir.	Aydın, Denizli Muğla	Program Uygulama Birimi